

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

HRVATSKA NARODNA STRANKA
– LIBERALNI DEMOKRATI

Zagreb, svibanj 2008.

SADRŽAJ

stranica

I.	REVIZIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA ZA 2007.	2
1.	PRAVNA REGULATIVA	2
2.	DJELOKRUG RADA I UNUTARNJE USTROJSTVO	2
3.	RAČUNOVODSTVENO POSLOVANJE I PLANIRANJE	5
3.1.	Program rada i finansijski plan	5
3.2.	Poslovne knjige	6
3.3.	Financijski izvještaji	7
3.4.	Sustav unutarnjih kontrola	8
3.5.	Popis imovine i obveza	9
3.6.	Potraživanja i obveze	9
4.	NOVČANA SREDSTVA	10
5.	PRIHODI	11
5.1.	Prihodi iz proračuna	12
5.2.	Prihodi od članarina	12
5.3.	Prihodi od drugih izvora	13
5.3.1.	Prihodi od donacija	13
6.	RASHODI	15
6.1.	Materijalni rashodi	15
6.1.1.	Rashodi za materijal	15
6.1.2.	Rashodi za energiju	16
6.1.3.	Rashodi za usluge	16
6.2.	Rashodi za zaposlene	22
6.3.	Nematerijalni rashodi	22
6.4.	Rashodi za transfere	24
6.5.	Drugi rashodi	24
7.	DRUŠTVO U VLASNIŠTVU STRANKE	26
8.	NALAZ	27
II.	MIŠLJENJE	35

Klasa: 041-01/08-01/194

Urbroj: 613-02-03-08-3

Zagreb, 16. lipnja 2008.

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA HRVATSKE NARODNE STRANKE – LIBERALNI DEMOKRATI, ZA 2007.

Na temelju odredbi članaka 4. i 7. Zakona o državnoj reviziji (Narodne novine 49/03 - pročišćeni tekst 177/04), te odredbe članka 17. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata (Narodne novine 1/07), obavljena je revizija financijskih izvještaja i poslovanja Hrvatske narodne stranke – liberalni demokrati, za 2007.

Revizija je obavljena u razdoblju od 7. travnja do 16. lipnja 2008.

Postupak revizije proveden je u skladu s revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija - INTOSAI revizijski standardi (Narodne novine 93/94) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Ciljevi revizije su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja,
- provjeriti primjenu zakona i drugih propisa vezanih uz organizaciju i financijsko računovodstveno poslovanje,
- provjeriti pravilnost stjecanja prihoda,
- provjeriti pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke, te
- provjeriti pravilnost izvršenja drugih transakcija.

I. REVIZIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA ZA 2007.

1. PRAVNA REGULATIVA

Poslovanje političkih stranaka uređuju sljedeći propisi:

- Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata (Narodne novine 1/07),
- Zakon o političkim strankama (Narodne novine 76/93, 111/96, 164/98 i 36/01),
- Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine 177/04),
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05 i 76/07),
- Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine 69/03 i 19/07),
- Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 112/93 i 10/08),
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (Narodne novine 26/07),
- Pravilnik o porezu na dohodak (Narodne novine 95/05),
- Pravilnik o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija (Narodne novine 20/94 i 40/94), te drugi propisi.

2. DJELOKRUG RADA I UNUTARNJE USTROJSTVO

Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati je politička stranka koja ima svojstvo pravne osobe. Upisana je u registar političkih stranaka od 22. listopada 1990. U veljači 2005. Hrvatska narodna stranka ujedinila se s drugom političkom strankom, Librom, odnosno Libra je pristupila Hrvatskoj narodnoj stranci. U lipnju 2005. odobren je upis promjene naziva u registru političkih stranaka Republike Hrvatske. Novi naziv je Hrvatska narodna stranka – Liberalni demokrati. Skraćeni naziv stranke je HNS. Osoba ovlaštena za predstavljanje i zastupanje je predsjednik. Sjedište stranke je u Zagrebu, Kneza Mislava 8.

Hrvatska narodna stranka – Liberalni demokrati (dalje u tekstu: Stranka) sudjeluje u izgradnji političke volje građana u cilju izražavanja demokratskoga višestranačkoga sustava. Stranka djeluje u skladu s ciljevima utvrđenim programom i statutom. Prema Statutu zalaže se za razvitak Republike Hrvatske putem:

- sudjelovanja u stvaranju i oblikovanju političke volje naroda,
- zauzimanja političkih stavova o svim bitnim pitanjima javnog života, te poticanje njihovog optimalnog rješavanja,
- sudjelovanja u izborima za predstavnička tijela građana na svim razinama u Republici Hrvatskoj,
- davanja smjernica svojim predstavnicima izabranim u predstavnička tijela i izvršna tijela državne vlasti i lokalne samouprave i uprave,
- praćenja rada državnih tijela, te nositelja javnih i društvenih ovlasti.

Stranka je organizirana teritorijalno i funkcionalno. Organizacijski oblici političkih stranaka nemaju svojstvo pravne osobe. Teritorijalnu organizaciju čine podružnice s ograncima, županijske organizacije i regionalni savezi.

Podružnica je temeljna organizacijska jedinica, osniva se za područje općine ili grada, u Gradu Zagrebu podružnica se osniva za područje pojedine gradske četvrti. Sredinom 2008. Stranka je imala 471 podružnicu.

Ogranak se u pravilu osniva na području jedinice mjesne samouprave ili općine u kojoj ne postoji podružnica Stranke. Županijska organizacija ustrojava se na području županije, sukladno administrativno-teritorijalnoj podjeli Republike Hrvatske. Gradska organizacija Grada Zagreba ima status županijske organizacije. U regionalni savez povezuju se stranačke županijske organizacije u određenoj regiji. Ustrojeno je pet regionalnih saveza.

Središnja tijela Stranke su: sabor stranke, središnji odbor, predsjednik središnjeg odbora, predsjedništvo, predsjednik, počasna predsjednica, potpredsjednici, glavni tajnik, glasnogovornik, savjet, sud časti, nadzorni odbor i stručni savjet. Sva tijela biraju se na razdoblje od četiri godine.

Sabor stranke je najviše programsko, statutarno i izborno tijelo, a čine ga izborni članovi i članovi prema funkciji. Izborni članovi su predstavnici podružnica izabrani na izbornim skupštinama podružnica na način da se jedan predstavnik bira za 25 članova podružnice. Članovi prema funkciji su predsjednici podružnica, članovi središnjih tijela stranke, vijećnici općinskih i gradskih vijeća, te županijskih skupština, članovi poglavarstva, općina, gradova i županija iz redova Stranke.

Sabor Stranke utvrđuje opću politiku stranke, razmatra i ocjenjuje cjelokupno djelovanje, donosi i mijenja temeljna načela, programska usmjerenja i statut, usvaja temeljnu rezoluciju sabora radi određivanja politike u sljedećem mandatnom razdoblju, te usvaja druge rezolucije i deklaracije o političkim pitanjima, donosi poslovnik, odluke i druge akte iz svoje nadležnosti, bira i razrješava predsjednika Stranke i Središnjeg odbora. Na temelju prijedloga predsjednika potvrđuje izbor članova savjeta. Na temelju prijedloga Središnjeg odbora bira i razrješava članove i zamjenike članova suda časti i nadzornog odbora, te obavlja druge poslove određene statutom. Sabor može određene poslove i ovlaštenja prenijeti na Središnji odbor, osim donošenja statuta, odnosno njegovih izmjena i dopuna.

Središnji odbor je najviše političko i programsko tijelo između dva zasjedanja Sabora. Članove središnjeg odbora čine: članovi predsjedništva, predsjednici županijskih organizacija, te zastupnici u Saboru Republike Hrvatske, ministri, zamjenici i pomoćnici ministra u Vladi Republike Hrvatske iz redova Stranke. Redovite sjednice saziva predsjednik središnjeg odbora po potrebi, a najmanje četiri puta godišnje.

Na temelju donesenog programa i statuta, središnji odbor donosi odluke i zaključke, daje prijedloge i preporuke, raspravlja o stručnim analizama interesnih odbora, utvrđuje programske smjernice za pojedina područja političkog, ekonomskog i društvenog života, odlučuje o suradnji s drugim političkim strankama ili organizacijama u zemlji i inozemstvu, odlučuje o stupanju Stranke u koaliciju s drugim političkim strankama na državnoj razini i istupanju iz koalicije. Na prijedlog predsjednika bira jednog ili više potpredsjednika, tajnika, utvrđuje prijedlog članova i zamjenika članova suda časti i nadzornog odbora, bira glasnogovornika, te sedam članova predsjedništva i 15 članova središnjeg odbora, nominira kandidate za izbor zastupnika u Sabor Republike Hrvatske, članove Vlade Republike Hrvatske, te predsjednika Republike Hrvatske. Također, usvaja financijski plan i završni račun za pojedinu godinu, te obavlja druge poslove predviđene statutom.

Predsjedništvo je najviše izvršno-političko tijelo Stranke. Predsjedništvo čine: predsjednik, počasna predsjednica, potpredsjednik središnjeg odbora, potpredsjednici, predsjednik savjeta, predsjednik kluba zastupnika u Saboru Republike Hrvatske, glavni tajnik, predsjednici regionalnih saveza, glasnogovornik, savjet, sud časti, nadzorni odbor i stručni savjet.

Predsjedništvo provodi odluke sabora, središnjeg odbora i predsjedništva, koordinira rad regionalnih saveza i županijskih organizacija za provođenje programa i politike stranke, analizira i daje mišljenja o aktualnim političkim pitanjima, osniva interesne odbore stranke i koordinira njihov rad, osniva Odbor za razvoj i praćenje unutarnje organizacije stranke i druge odbore za unutarstranačka pitanja, osmišljava i organizira provođenje političkih i poslovnih aktivnosti stranke, organizira i provodi kontakte s javnošću, radi na organizaciji stranke, brine se za financijsku i materijalnu, te drugu imovinu. Također, predlaže središnjem odboru financijski plan i završni račun za tekuću godinu, te obavlja druge poslove u skladu sa statutom.

Za potrebe obavljanja administrativnih, tehničkih i stručnih poslova predsjedništvo je osnovalo Središnji ured. Prema Pravilniku o ustroju Središnjeg ureda, Središnji ured se sastoji od ureda za opće poslove, ureda za komunikacije, ureda za računovodstvo, ureda za informatiku i multimediju, te ureda za evidenciju članova. Za rad i djelovanje Središnjeg ureda odgovoran je predstojnik ureda.

Predsjednik Stranke predstavlja i zastupa, te upravlja, izvršava i provodi odluke predsjedništva, odlučuje o tekućim poslovima vezanim za neposredno upravljanje. U skladu s usvojenim programima, odredbama statuta, odlukama i zaključcima sabora, središnjeg odbora i predsjedništva, provodi politiku Stranke u cilju donošenja političkih odluka, zaključaka, uputa i drugih provedbenih akata. Nadalje, na temelju odredbi statuta, predlaže saboru i središnjem odboru izbor, opoziv, imenovanje članova pojedinih tijela, predlaže predsjedništvu donošenje odluke o raspuštanju izvršnog odbora podružnice, odnosno županijskog vijeća, te imenovanje povjerenika radi organiziranja izborne skupštine podružnice, odnosno sazivanja sjednice županijskog vijeća.

Glavni tajnik sudjeluje u pripremi i radu središnjih tijela, priprema i osigurava organizacijske, materijalne i tehničke uvjete za njihov rad, zadužen je za unapređenje organizacijske strukture Stranke, koordinira rad općinskih, gradskih i županijskih organizacija, te organizira materijalno-financijsko poslovanje u skladu sa zakonom.

Savjet je tijelo koje ima političku, konzultativnu i inicijativnu zadaću.

Nadzorni odbor ocjenjuje jesu li odluke i rad tijela i dužnosnika u skladu sa zakonima i drugim propisima, te raspolaže li se sredstvima zakonito, uredno i namjenski. Prema izvješću predsjednika nadzornog odbora, financijsko poslovanje Stranke vođeno je u skladu s propisima Republike Hrvatske.

Funkcionalnu organizaciju čine interesni odbori na svim razinama teritorijalne organizacije.

Programska deklaracija za hrvatsku jake srednje klase u razdoblju 2004. do 2008. sadrži političke ciljeve Stranke, a to su: Hrvatska ujednačenih šansi, nova socijalna politika, što je za Hrvatsku Europska unija, politička kultura građanskih sloboda, te posebne teme. Navedeni politički ciljevi za koje se treba zalagati temelj su jačanja i razvijanja srednje klase.

Rad Stranke je javan, a ostvaruje se obavještanjem članstva i javnosti putem priopćenja, konferencija za tisak i prisustvom predstavnika javnog informiranja na skupovima Stranke.

Stranka djeluje u skladu sa svojim programskim utemeljenjima i odlukama ovlaštenih tijela. Statut je najviši normativni akt kojim se uređuje unutarnji ustroj i upravljanje. Na temelju odredbi Statuta doneseni su slijedeći akti:

- Pravilnik o financijskom poslovanju, kojim je određeno financijsko i materijalno poslovanje,
- Pravilnik o ustroju središnjeg ureda,
- Poslovnik o radu središnjeg odbora, kojim je uređen sustav, ovlasti i način rada, način odlučivanja središnjeg odbora,
- Pravilnik o radu sudova časti, kojim se propisuje ustroj sudova časti i postupak za utvrđivanje stranačke stege, te
- Pravilnik o članstvu Hrvatske narodne stranke.

Od 2000. predsjednica Stranke je Vesna Pusić, a na 9. Saboru koji je održan u travnju 2008. za predsjednika je izabran Radimir Čačić.

Tijekom 2007. u Stranci je bilo 26 zaposlenika od čega u Središnjem uredu 12, a u podružnicama 14 zaposlenika.

3. RAČUNOVODSTVENO POSLOVANJE I PLANIRANJE

Stranka kao neprofitna organizacija bila je obvezna za 2007. voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija i Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija. Od 1. siječnja 2008. Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija donesene u siječnju 2008.

3.1. Program rada i financijski plan

Financijski plan za 2007. donesen je u siječnju 2007. U skladu s odredbama Statuta, središnji odbor trebao je usvojiti financijski plan na temelju prijedloga predsjedništva, što nije učinjeno. Financijskim planom prihodi su planirani u iznosu 13.000.000,00 kn od čega prihodi iz proračuna iznose 10.500.000,00 kn, donacije iznose 1.700.000,00 kn, članarine iznose 550.000,00 kn, a prihodi od djelatnosti iznose 250.000,00 kn.

Rashodi su planirani u iznosu 13.590.000,00 kn. Odnose se na oglašavanje i ostale troškove kampanje u iznosu 7.500.000,00 kn, plaće i doprinose u iznosu 1.380.000,00 kn, transfere u iznosu 1.500.000,00 kn, usluge telefona u iznosu 450.000,00 kn, prijevozne usluge u iznosu 200.000,00 kn, utrošeni materijal i energiju u iznosu 250.000,00 kn, usluge studentskog servisa i ostale usluge u iznosu 250.000,00 kn, reprezentacija u iznosu 600.000,00 kn, troškove kredita u iznosu 250.000,00 kn, naknade troškova na službenom putu u iznosu 950.000,00 kn, troškove platnog prometa u iznosu 60.000,00 kn, te usluge tekućeg održavanja u iznosu 200.000,00 kn. Manjak prihoda planiran je u iznosu 590.000,00 kn.

Financijski plan nije sveobuhvatan. Planirano je ostvarenje pojedinih prihoda i rashoda. Potrebno je sastaviti potpuni financijski plan kojim će biti planirani prihodi i rashodi prema računima iz računskog plana kako bi bila moguća usporedba planiranih i izvršenih rashoda. Također, potrebno je planirati sredstva za pokriće manjka prihoda.

Program rada za svaku pojedinu poslovnu godinu koji bi bio usklađen s podacima iz financijskog plana se ne izrađuje. Godišnji program rada trebao bi sadržavati pojedinačno utvrđene planirane aktivnosti i zadatke te potrebna financijska sredstva za njihovo izvršenje.

Državni ured za reviziju predlaže financijskim planom planirati rashode prema računima iz računskog plana neprofitnih organizacija, te izraditi program rada u kojem će rashodi biti planirani prema programima odnosno planiranim aktivnostima i zadacima. Također, u skladu s odredbama Statuta, središnji odbor treba usvojiti financijski plan na temelju prijedloga predsjedništva.

3.2. Poslovne knjige

U skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija, u Središnjem uredu vode se propisane poslovne knjige, dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Od pomoćnih knjiga vode se knjiga blagajne, knjiga inventara i knjiga ulaznih faktura. Poslovne knjige vode se elektronički, uz primjenu računala.

Vođenje knjigovodstva Središnjeg ureda, povjereno je drugoj stručnoj pravnoj osobi koja pruža knjigovodstvene usluge na temelju zaključenog ugovora. Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave čuvaju se u pravnoj osobi koja vodi knjigovodstvo.

Organizacijski oblici koji imaju otvorene podračune vode poslovne knjige samostalno. Pojedinačno vođene poslovne knjige Središnjeg ureda i organizacijskih jedinica se ne objedinjavaju, odnosno knjigovodstvene evidencije ne osiguravaju podatke za neprofitnu organizaciju kao cjelinu.

U skladu s odredbama članka 21. Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija, neprofitna organizacija može voditi posebno knjigovodstvo za svaku ili samo za pojedine jedinice. Ako neprofitna organizacija vodi knjigovodstvo po jedinicama obvezna je osigurati knjigovodstvenu evidenciju u kojoj i za neprofitnu organizaciju kao cjelinu osigurava podatke utvrđene ovim Pravilnikom. Neprofitna organizacija samostalno odlučuje o načinu osiguranja podataka u knjigovodstvu potrebnih za utvrđivanje rada pojedinih jedinica.

Državni ured za reviziju nalaže ustrojiti knjigovodstvene evidencije u kojoj se osiguravaju podaci za neprofitnu organizaciju kao cjelinu u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

3.3. Financijski izvještaji

Temeljni financijski izvještaji dostavljeni su Državnom uredu za reviziju u zakonskom roku. U skladu s odredbama članka 12. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, temeljni financijski izvještaji su bilanca, račun prihoda i rashoda i bilješke uz financijske izvještaje.

U skladu s odredbama članka 19. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, na web stranici Stranke objavljeni su podaci iz financijskih izvještaja koji odgovaraju onima iskazanim u financijskim izvještajima i poslovnim knjigama.

Kako bi se objedinili podaci u financijskim izvještajima Središnji ured je slao obavijesti podružnicama koje imaju otvorene žiro račune da dostave temeljne financijske izvještaje županijskim organizacijama na čijem su području, a županijske organizacije Središnjem uredu do 15. veljače. Osim Središnjeg ureda, otvoreni žiro račun ima 12 županijskih organizacija, gradska organizacija Grada Zagreba i 145 podružnica. Predložena je mjera ukidanja žiro računa za podružnice koje nisu dostavile završni račun.

Objedinjeni financijski izvještaji nisu potpuni. Sadrže podatke za Središnji ured, gradsku organizaciju grada Zagreba, 11 županijskih organizacija i 9 podružnica. Sve županijske organizacije nisu dostavile financijska izvješća, a izvješća podružnica su prema uputama iz Središnjeg ureda trebala biti sadržana u izvješćima županijskih organizacija.

S obzirom da neke županijske organizacije ne dostavljaju financijske izvještaje u Središnji ured u zadanim rokovima, odlukom predsjedništva Stranke od 15. svibnja 2007. predsjednici regionalnih saveza zaduženi su za praćenje financijskog poslovanja organizacijskih oblika stranke, trebaju izvršiti uvid u županijske organizacije u sastavu regionalnog saveza koje ne izvršavaju svoje obveze i predložiti mjeru ukidanja žiro računa za organizacijske oblike koji ne poštuju zakonske obveze. Iz navedenog proizlazi da su poduzimane aktivnosti kako bi se sastavili objedinjeni financijski izvještaji. S obzirom da objedinjeni financijski izvještaji trebaju biti potpuni, odnosno trebaju sadržavati podatke iz financijskih izvještaja svih organizacijskih jedinica koje imaju otvorene podračune, predlaže se zatvoriti određeni broj podračuna, kako bi se pojednostavilo i omogućilo sastavljanje objedinjenih financijskih izvještaja.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljati objedinjene financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

- Bilanca

U objedinjenoj bilanci na dan 31. prosinca 2007. iskazana je vrijednost imovine (aktiva) te obveza i izvora vlasništva (pasiva) u iznosu 1.691.200,00 kn. Imovina se odnosi na dugotrajnu imovinu u iznosu 367.311,00 kn i na kratkotrajnu imovinu u iznosu 1.323.889,00 kn. Obveze i izvore financiranja čine kratkoročne obveze u iznosu 4.206.848,00 kn i negativni izvori financiranja u iznosu 2.515.648,00 kn. Saldo fonda je negativan u iznosu 2.767.107,00 kn.

Kratkoročne obveze odnose se na obveze za kratkoročne kredite u iznosu 2.750.000,00 kn, obveze prema dobavljačima u iznosu 965.567,00 kn, obveze prema zaposlenima u iznosu 441.215,00 kn, te poreze, doprinose i druge obveze u iznosu 50.066,00 kn.

U bilanci na računu dugotrajne imovine nije iskazana vrijednost osobnih automobila. Također, nije iskazana vrijednost udjela u društvu u vlasništvu Stranke. U skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija, neprofitna organizacija je obvezna u svom knjigovodstvu osigurati podatke o stanju i kretanju svih sredstava koja koristi i o izvorima i vrstama tih sredstava.

Državni ured za reviziju nalaže u skladu s odredbama članka Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, u knjigovodstvu osigurati podatke o stanju i kretanju svih sredstava koja koristi i o izvorima i vrstama tih sredstava.

- Račun prihoda i rashoda

U objedinjenom računu prihoda i rashoda za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2007. prihodi su iskazani u iznosu 15.023.967,00 kn, rashodi u iznosu 18.396.407,00 kn, te manjak prihoda u iznosu 3.372.440,00 kn. Ostvareni manjak prihoda prenesen je u saldo fonda. Na kraju 2007. saldo fonda je negativan i iznosio je 2.767.107,00 kn.

- Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže stavke iz računa prihoda i rashoda, a ne sadrže potanju razradu i dopunu podataka iz bilance i računa prihoda i rashoda. Odredbom članka 12. točka 4. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija propisano je da bilješke uz financijske izvještaje trebaju sadržavati potanju razradu i dopunu podataka iz bilance i računa prihoda i rashoda.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljati bilješke uz financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

3.4. Sustav unutarnjih kontrola

Dokumenti o poslovnim promjenama, prije njihova knjiženja, podliježu prethodnoj kontroli, koja se sastoji od provjeravanja svakog dokumenta s formalne, računске i suštinske strane. Da je obavila provjeravanje na samom dokumentu, svojim potpisom ili paraom utvrđuje osoba koja je to učinila, a ispravnost dokumenta potvrđuje računopolagatelj svojim potpisom. Dokumenti o poslovnim promjenama (računi, predračuni, blagajnički izvještaji i drugi) prije unosa u poslovne knjige nisu kontrolirani.

Odredbama članka 5. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da se prije unosa u poslovne knjige, knjigovodstvena isprava mora kontrolirati. Kontrolu isprave obavlja osoba ovlaštena za kontrolu istinitosti svake pojedine vrste knjigovodstvene isprave. Knjigovodstvena isprava koje je kontrolirana mora biti takva da neutralna stručna osoba koja nije sudjelovala u poslovnom događaju može iz isprave nedvojbeno zaključiti i bez ikakve sumnje saznati prirodu poslovne promjene.

Također, potrebno je osigurati da se iz knjigovodstvenih isprava može nedvojbeno utvrditi svrha rashoda, odnosno da li su financijska sredstva iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne samouprave korištena za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke, u skladu s odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata. Pri tome treba posebnu pažnju posvetiti rashodima za reprezentaciju, gorivo, hotelske usluge i sličnima.

Državni ured za reviziju nalaže prije unosa u poslovne knjige kontrolirati knjigovodstvene isprave na način da neutralna stručna osoba koja nije sudjelovala u poslovnom događaju može iz isprave nedvojbeno zaključiti i bez ikakve sumnje saznati prirodu poslovne promjene, u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

3.5. Popis imovine i obveza

U skladu s odredbama članka 13. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, popis imovine i obveza mora se sastaviti i na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Popis imovine i obveza nije obavljen na kraju godinu, već u tijeku revizije u travnju 2008.

Državni ured za reviziju nalaže na kraju godine obavezno usklađivati stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

3.6. Potraživanja i obveze

Ukupna potraživanja Središnjeg ureda i podružnica u financijskim izvještajima na dan 31. prosinca 2007. iskazana su u iznosu 854.202,00 kn i jednaka su ukupnim potraživanja Središnjeg ureda koja su u poslovnim knjigama evidentirana u iznosu 854.202,00 kn. Odnose se na potraživanja od dobavljača u iznosu 851.492,00 kn i na potraživanja za više plaćene doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje u iznosu 2.710,00 kn.

Potraživanja od dobavljača prenesena su iz ranijih godina. Odnose se na plaćanja za koja nisu dostavljeni računi ili druge knjigovodstvene isprave na osnovi kojih bi se poslovne promjene zaključile. Najznačajnije potraživanje u iznosu 472.000,00 kn, odnosi se na potraživanje od izvoditelja radova koji je tijekom 2000. preuređivao poslovni prostor Stranke u Tomičevoj ulici broj 2, u Zagrebu. Navedeni poslovni prostor dobiven je na korištenje od Grada Zagreba. Radovi su završeni i plaćeni, međutim u knjigovodstvu nisu zaprimili račun, odnosno okončanu situaciju. U tijeku revizije od izvoditelja radova dobivena je okončana situacija za izvedene radove preuređenja prostora.

Ukupne obveze u financijskim izvještajima na dan 31. prosinca 2007. evidentirane su u iznosu 4.206.848,00 kn. Odnose se na kratkoročne obveze, od čega obveze po kratkoročnim kreditima iznose 2.750.000,00 kn, obveze prema dobavljačima iznose 965.567,00 kn, obveze prema zaposlenima iznose 441.215,00 kn, te obveze za plaće i druge obveze u iznosu 50.066,00 kn.

Ukupne obveze u poslovnim knjigama Središnjeg ureda evidentirane su u iznosu 3.931.969,00 kn. Odnose se na obveze po kreditu u iznosu 2.750.000,00 kn, obveze prema dobavljačima u iznosu 708.123,00 kn, obveze za dnevnice u iznosu 417.010,00 kn, te obveze za plaće u iznosu 56.836,00 kn.

Obveze po kreditu u iznosu 2.750.000,00 kn, odnose se na dugoročni kredit odobren na temelju ugovora o kreditu koji su zaključili Privredna banka, Zagreb i Stranka. Otplata kredita ugovorena je u 36 jednakih rata. Dospijeće prve rate je koncem kolovoza 2007., a krajnji rok vraćanja je koncem srpnja 2010.

Dodatkom ugovora o dugoročnom kreditu ugovoreno je razdoblje počeka do travnja 2008., a razlika glavnice u iznosu 2.750.000,00 kn vraćat će se u 28 jednakih mjesečnih rata u razdoblju od 30. travnja 2008. do 31. srpnja 2010. Tijekom 2007. plaćene su tri rate u iznosu 250.000,00 kn i kamate koje su evidentirane na rashodima u iznosu 113.059,00 kn.

Osim, dugoročnog kredita, Privredna banka, Zagreb i Stranka zaključile su ugovor o kratkoročnom kreditu u svibnju 2007. u iznosu 3.500.000,00 kn s rokom otplate do konca 2007. Kredit je vraćen u studenom 2007., a plaćene kamate su evidentirane na rashodima u iznosu 150.567,00 kn. Sredstva dugoročnog i kratkoročnog kredita korištena su za financiranje rashoda predizborne kampanje.

Obveze prema dobavljačima u iznosu 708.122,54 kn, odnose se nepodmirene račune dobavljača.

Obveze za dnevnicu iznose 417.010,00 kn. Na temelju nalogu predsjedništva, glavni tajnik je donio odluku o prijenosu obveze za isplatu dnevnica u iznosu 417.010,00 kn. Za vrijeme predizborne kampanje u razdoblju od 22. listopada do 23. studenoga 2007. članovi stranke su održali više predizbornih skupova i ostvarili pravo na dnevnicu u iznosu 170,00 kn. Kako Stranka u 2007. nije imala sredstava za podmirenje obveza donesena je odluka o isplati dnevnica u 2008.

4. NOVČANA SREDSTVA

Tijekom 2007. Središnji ured je poslovao putem tri kunska i jednog deviznog računa. Stanje kunskih novčanih sredstava na računima koncem 2007. u iznosu 94.805,00 kn, odgovara stanju iskazanom u poslovnim knjigama. U poslovnim knjigama koncem 2007. iskazano je stanje deviznog računa u iznosu 46.030,00 kn, a prema izvodu banke stanje na računu iznosilo je 4.328,00 kn. Stanje iskazano na deviznom računu ne odgovara stanju iskazanom u poslovnim knjigama. Razlika se odnosi na isplatu s deviznog računa koja nije provedena u poslovnim knjigama.

U skladu s odredbama članka 2. Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija, propisano je da se računovodstvo neprofitne organizacije temelji na općeprihvaćenim računovodstvenim načelima istinitosti, točnosti, pouzdanosti, dosljednosti, opreznosti, isticanja suštine iznad forme i pojedinačnom iskazivanju pozicija.

Državni ured za reviziju nalaže evidentiranje i iskazivanje novčanih sredstava u skladu s Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Na dan 31. prosinca 2007. stanje kunske blagajne iznosilo je 6.429,00 kn, što odgovara stanju iskazanom u poslovnim knjigama. Uplate u blagajnu odnose se na prijenos novca sa žiro računa u blagajnu. Putem blagajne obavljane su isplate naknada troškova za službena putovanja (dnevnicu, prijevoza, korištenja privatnog vozila u službene svrhe, noćenja), te naknada troškova pranja i održavanja vozila, reprezentacije, dnevnog i tjednog tiska, sredstava za čišćenje i drugog potrošnog materijala.

Blagajnički izvještaji, uplatnice i isplatnice sadrže sve propisane elemente. Iznosi na uplatnicama i isplatnicama odgovaraju iznosima u blagajničkim izvještajima. Zaključivanje blagajne obavlja se mjesečno. Blagajnički izvještaji nisu potpisani od zakonskog predstavnika, odnosno druge osobe ovlaštene za potpis dokumenata.

Prema odredbama članka 18. Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija dokumenti o poslovnim promjenama, prije njihova knjiženja, podliježu prethodnoj kontroli, koja se sastoji od provjeravanja svakog dokumenta s formalne, računске i suštinske strane.

Da je obavila provjeravanje na samom dokumentu, svojim potpisom ili paraform utvrđuje osoba koja je to učinila, a ispravnost dokumenta potvrđuje računopolagatelj svojim potpisom.

Državni ured za reviziju nalaže obavljati suštinsku i formalnu kontrolu na način da osoba koja je obavila kontrolu potvrđuje svojim potpisom na blagajničkom izvještaju da su priloženi dokumenti računski i formalno kontrolirani, u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

5. PRIHODI

Prema odredbama članka 2. Pravilnika o financijskom poslovanju, Stranka se financira sredstvima članarine, prihodima iz državnog proračuna, prihodima od županijskih organizacija i podružnica, prihodima od donacija, prihodima od organizacije stranačkih manifestacija i ostalim prihodima.

Prihodi za 2007. planirani su u iznosu 13.000.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 15.023.967,00 kn. Odnose se na prihode iz proračuna u iznosu 9.308.334,00 kn, prihode od članarina u iznosu 712.049,00 kn, prihode od transfera u iznosu 21.005,00 kn i druge prihode u iznosu 4.982.579,00 kn. Od ukupno ostvarenih prihoda u iznosu 15.023.967,00 kn na prihode Središnjeg ureda odnosi se 10.748.974,00 kn ili 71,6%, a na prihode županijskih organizacija i podružnica 4.274.993,00 kn ili 28,4%.

U tablici broj 1 daje se pregled ostvarenih prihoda Stranke u 2007.

Tablica broj 1

Pregled ostvarenih prihoda Stranke u 2007.

u kn

Redni broj	Vrsta prihoda	Ostvareno	Udjel u %
1	2	3	4
1.	Prihodi iz proračuna	9.308.334,00	62,0
2.	Prihodi od članarina	712.049,00	4,7
3.	Prihodi od transfera	21.005,00	0,1
4.	Drugi prihodi	4.982.579,00	33,2
Ukupni prihodi		15.023.967,00	100,0

5.1. Prihodi iz proračuna

Prihodi iz proračuna ostvareni su u iznosu 9.308.334,00 kn. Od ukupnih prihoda iz proračuna, prihodi koji su ostvareni u Središnjem uredu iznose 7.343.668,00 kn, a prihodi koji su ostvareni u županijskim organizacijama i podružnicama iznose 1.964.666,00 kn.

Prihodi ostvareni u Središnjem uredu u iznosu 7.343.668,00 kn, odnose se na prihode iz državnog proračuna za redovno godišnje financiranje stranke u iznosu 3.548.229,00 kn, prihode za naknadu troškova izborne promidžbe u iznosu 3.548.229,00 kn, prihode iz županijskih organizacija i podružnica u iznosu 149.210,00 kn i članarina saborskih zastupnika u iznosu 98.000,00 kn.

Prihodi ostvareni iz županijskih organizacija i podružnica, odnose se na uplate sredstava za rashode mobilnih uređaja, refundacije za plaću jednog djelatnika i neke druge povrate.

Prihodi od članarina saborskih zastupnika ostvareni su u iznosu 98.000,00 kn. Navedene prihode treba evidentirati na računu prihoda od članarina, a ne na računu prihoda iz proračuna.

Prihodi ostvareni iz proračuna u županijskim organizacijama i podružnicama odnose se na prihode ostvarene za financiranje rada stranke iz proračuna jedinica lokalne i područne samouprave.

5.2. Prihodi od članarina

Prihodi od članarina ostvareni su u iznosu 712.049,00 kn. Prihodi od članarina ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 157.387,00 kn, a u županijskim organizacijama i podružnicama u iznosu 554.662,00 kn.

Članarina je redoviti novčani iznos što ga član političke stranke plaća na način i pod uvjetima utvrđenim statutom ili drugim aktom političke stranke. Prema odredbama Statuta, predsjedništvo Stranke na prijedlog glavnog tajnika određuje visinu članarine za svaku tekuću godinu, te kriterije prema kojima se određene kategorije članova (članica) mogu osloboditi plaćanja članarine ili plaćati umanjenu članarinu.

Prema Pravilniku o financijskom poslovanju Stranke, svaki član je dužan plaćati članarinu. Visina članarine određuje se prema statusu člana izvan i u Stranci. Članarine se uplaćuju na račun pripadajuće podružnice. Dio sredstava od članarine ostaje na računu podružnice, dio se uplaćuje na račun županijske organizacije, a dio na račun Središnjeg ureda Stranke.

Prihodi od članarina ostvareni u Središnjem uredu u iznosu 157.387,00 kn odnose se na članarine uplaćene u Središnjem uredu i na prijenose dijela članarina iz podružnica. Osim navedenih ostvareni su prihodi od članarina saborskih zastupnika u iznosu 98.000,00 kn koji su evidentirati na računu prihoda iz proračuna, a ne na računu prihoda od članarina.

U skladu s odredbama Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija) u Središnjem uredu vodi se evidencija o primitku članarina u svakom mjesecu kalendarske godine i to uplaćenih na žiro račun i u gotovom novcu i evidencija o primitku članarina u svakom mjesecu kalendarske godine. Također, izdavane su potvrde o primitku članarine.

Prema odredbama Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i dobrovoljnih priloga, politička stranka dužna je s danom 31. prosinca sastaviti evidenciju o primitku članarina u kalendarskoj godini (obrazac E-G), na temelju podataka iz evidencija o primitku članarina u svakom mjesecu kalendarske godine (obrazac E-M). U Središnjem uredu sastavlja se evidencija o primitku članarina u kalendarskoj godini, na temelju podataka iz evidencija o primitku članarina u svakom mjesecu kalendarske godine koje su dostavile pojedine županijske organizacije i podružnice i podataka iz evidencija uplaćenih članarina u Središnjem uredu.

Svi organizacijski oblici nisu dostavili navedene obrasce, pa je zbirni obrazac, odnosno evidencija o primitku članarina u kalendarskoj godini sastavljen na temelju obrazaca koji su dostavljeni. Iz navedenog proizlazi da podaci u evidenciji o primitku članarine u kalendarskoj godini nisu potpuni. Prema evidenciji o primljenim članarinama u kalendarskoj godini 2007. ukupno je uplaćeno 389.688,00 kn od čega u gotovini 97.025,00 kn, a na žiro račun 292.663,00 kn.

Državni ured za reviziju predlaže internim uputama odrediti koje organizacijske jedinice trebaju popunjavati i dostavljati evidencije o primitku članarina u Središnji ured i u kojem roku, kako bi evidencija o primljenim članarinama u kalendarskoj godini bila potpuna.

5.3. Prihodi od drugih izvora

Prihodi od drugih izvora ostvareni su u iznosu 4.982.579,00 kn. Prihodi od drugih izvora ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 3.247.919,00 kn, a u županijskim organizacijama i podružnicama u iznosu 1.734.660,00 kn.

Prihodi ostvareni u Središnjem uredu odnose se na prihode od donacija u iznosu 2.880.279,00 kn, prijenosa sredstva iz prethodnih godina u iznosu 150.000,00 kn, prihode od kotizacija za održane seminare i edukaciju u iznosu 147.560,00 kn, prihode od prodaje knjige u iznosu 25.882,00 kn i druge prihode u iznosu 44.198,00 kn.

5.3.1. Prihodi od donacija

Prihodi od donacija ostvareni su u iznosu 2.880.279,00 kn. Odnose se na prihode od donacija u iznosu 1.512.517,00 kn, prihode od otpisa obaveza u iznosu 1.328.812,00 kn, te prihode od prodaje knjige u iznosu 38.950,00 kn.

U skladu s odredbama članka 3. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, dobrovoljni prilogi (donacije), smatraju se povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac političkoj stranci u iznosu većem od iznosa članarine, kao i pružanje usluga ili davanje proizvoda političkoj stranci bez naplate.

Prema odredbama članka 8. i 9. Pravilnika o financijskom poslovanju Stranke, na račun organizacijske jedinice i na Središnji račun mogu biti uplaćene donacije. Organizacijske jedinice i Središnji ured dužni su voditi evidenciju o prikupljenim sredstvima, prihod od donacija ostaje na korištenju organizacijskom obliku kojem je sponzorstvo i drugi oblik novčane pomoći uplaćen.

Odredbe Pravilnika o financijskom poslovanju Stranke, prema kojima se prihodi od donacije mogu uplatiti na račun organizacijske jedinice, treba uskladiti s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, kojima je propisano da se dobrovoljni prilozima (donacije) uplaćuju na Središnji račun političke stranke.

Predsjednicima i tajnicima regionalnih saveza i županijskih organizacija poslan je dopis da se donacije uplaćuju isključivo na račun Središnjeg ureda koji će ih transferirati prema dogovoru. Dobrovoljni prilozima uplaćivani su na središnji račun političke stranke, osim pojedinih koji su uplaćeni na račune organizacijskih jedinica. Takve donacije su transferirane s računa organizacijskih jedinica na račun Središnjeg ureda.

Stranka je vodila evidencije o primitku dobrovoljnih priloga (donacija) u skladu s odredbama Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i izdavala potvrde o primitku dobrovoljnih priloga. Prema evidenciji o primitku dobrovoljnih priloga donacije su uplaćene u iznosu 1.662.997,00 kn od čega se na donacije pravnih osoba odnosi 1.527.397,00 kn, a na donacije fizičkih osoba 135.600,00 kn. Navedeni podaci o uplaćenim donacijama objavljeni su na web stranici Stranke, u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata.

Za dobrovoljne priloge koji su dani u obliku proizvoda ili usluga, pravne osobe su izdale račun na kojem je naznačena tržišna vrijednost darovanog proizvoda ili usluge, te na kojem je naznačeno da ne podliježe naplati.

Prihodi od donacija evidentirani na računu prihoda od donacija u poslovnim knjigama iskazani su u iznosu 1.512.517,00 kn što je u odnosu na prihode od donacija iskazane evidencijama o primitku dobrovoljnih prihoda manje za 150.480,00 kn. Razlika se odnosi na donacije evidentirane na drugim računima iz računskog plana.

Prihodi od otpisa obaveza u iznosu 1.328.812,00 kn odnose se na dvije pozajmice (jedna od pravne, a druga od fizičke osobe) iz prethodnih godina koje su otpisane na temelju naloga glavnog tajnika iz ožujka 2007. Navedeni prihod ne smatra se donacijom u smislu Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, jer je prilikom nastanka poslovnog događaja postojala obveza vraćanja sredstava.

S obzirom da su na računu donacija evidentirani pojedini poslovni događaji koji se ne smatraju donacijama, a istovremeno nisu evidentirane sve donacije u smislu Zakona o financiranju političkih stranaka, Državni ured za reviziju je mišljenja da je donacije potrebno evidentirati izdvojeno na računu prihoda od donacija predviđenom računskim planom za neprofitne organizacije, te obavljati kontrolu usklađenosti evidentiranih prihoda od donacija u poslovnim knjigama s evidencijama o primitku dobrovoljnih priloga.

6. RASHODI

Ukupni rashodi za 2007. planirani su u iznosu 13.590.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 18.396.407,00 kn. Odnose se na materijalne rashode u iznosu 12.523.541,00 kn, rashode za zaposlene u iznosu 1.418.912,00 kn, nematerijalne rashode u iznosu 2.085.009,00 kn, transfere u iznosu 1.315.515,00 kn i druge rashode u iznosu 1.053.430,00 kn.

Ukupni rashodi u iznosu 18.396.407,00 kn ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 13.679.774,00 kn, a u županijskim organizacijama i podružnicama u iznosu 4.716.633,00 kn. U tablici broj 2 daje se pregled ukupnih rashoda Stranke u 2007.

Tablica broj 2

Pregled ukupnih rashoda Stranke u 2007.

u kn

Redni broj	Vrsta rashoda	Izvršeno	Udjel u %
1	2	3	4
1.	Materijalni rashodi	12.523.541,00	68,1
1.1.	- za materijal	745.969,00	4,1
1.2.	- za energiju	162.064,00	0,9
1.3.	- za usluge	10.896.332,00	59,2
1.4.	- za druge materijalne rashode	719.176,00	3,9
2.	Rashodi za zaposlene	1.418.912,00	7,7
3.	Nematerijalni rashodi	2.085.009,00	11,3
4.	Transferi	1.315.515,00	7,2
5.	Drugi rashodi	1.053.430,00	5,7
Ukupni rashodi		18.396.407,00	100,0

6.1. Materijalni rashodi

Materijalni rashodi ostvareni su u iznosu 12.523.541,00 kn. Odnose se na rashode za materijal u iznosu 745.969,00 kn, energiju u iznosu 162.064,00 kn, usluge u iznosu 10.896.332,00 kn i druge materijalne rashode u iznosu 719.176,00 kn.

Materijalni rashodi ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 9.096.813,00 kn i u županijskim organizacijama i podružnicama u iznosu 3.426.728,00 kn. Materijalni rashodi Središnjeg ureda odnose se na rashode za materijal u iznosu 205.831,00 kn, energiju u iznosu 128.157,00 kn, usluge u iznosu 8.595.443,00 kn i druge rashode u iznosu 167.382,00 kn.

6.1.1. Rashodi za materijal

Rashodi za materijal ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 205.831,00 kn. Odnose se na uredski materijal u iznosu 162.315,00 kn, potrošni materijal u iznosu 32.106,00 kn, materijal za čišćenje i održavanje u iznosu 9.678,00 kn i drugi potrošni materijal u iznosu 1.732,00 kn.

Rashodi za materijal odnose se na nabavu uredskog papira, tonera, kuverti, cvijeća, dijelova za računala, papirne galanterije i drugog uredskog i potrošnog materijala. U okviru navedenog iznosa uredski materijal u vrijednosti 70.793,00 kn nabavljen je od jednog dobavljača na temelju ispostavljenih računa.

6.1.2. Rashodi za energiju

Rashodi za energiju ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 128.157,00 kn. Odnose se na potrošenu električnu energiju u iznosu 46.543,00 kn, plin u iznosu 15.514,00 kn i benzin u iznosu 66.100,00 kn. Rashodi za energiju plaćeni su prema računima dobavljača.

6.1.3. Rashodi za usluge

Rashodi za usluge ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 8.595.443,00 kn. U okviru rashoda za usluge najznačajniji su rashodi za usluge promidžbe u iznosu 6.232.862,00 kn ili 72,5% ukupnih rashoda za usluge.

U tablici broj 3 daje se pregled ostvarenih rashoda za usluge i promidžbu u 2007. u Središnjem uredu.

Tablica broj 3

Rashodi za usluge i promidžbu u 2007. u Središnjem uredu

u kn

Redni broj	Rashodi	Izvršeno	Udjel u %
1.	Usluge promidžbe	6.232.862,00	72,5
2.	Oglašavanje u tisku	744.523,00	8,7
3.	Usluge poštarine i telefona	510.006,00	5,9
4.	Usluge najma	171.407,00	2,0
5.	Prijevozne usluge	170.253,00	2,0
6.	Usluge studentskog servisa	141.934,00	1,6
7.	Grafičke usluge	96.677,00	1,1
8.	Hotelski smještaj	84.971,00	1,0
9.	Usluge tekućeg održavanja	72.500,00	0,8
10.	Knjigovodstvene usluge	62.940,00	0,7
11.	Usluge cestarine i gorivo	57.820,00	0,7
12.	Komunalne usluge	39.644,00	0,5
13.	Usluge registracije i servisa vozila	39.367,00	0,5
14.	Ostale nespomenute usluge	170.539,00	2,0
	Ukupno	8.595.443,00	100,0

- Rashodi za usluge promidžbe

Rashodi za usluge promidžbe ostvareni su u iznosu 6.232.862,00 kn. Odnose se na usluge promidžbe obavljene putem radija i televizije u iznosu 2.608.977,00 kn, usluge promidžbe na javnim površinama u iznosu 1.474.639,00 kn, promidžbeni materijal u iznosu 888.754,00 kn, tiskanje knjiga u iznosu 345.260,00 kn, te druge rashode u iznosu 915.232,00 kn.

U poslovnim knjigama rashodi za usluge promidžbe evidentirani su na jednom računu računskog plana. Zbog značajnosti rashoda za promidžbu, više vrsta promidžbe i zbog mogućnosti praćenja izvršenja rashoda potrebno je rashode za usluge promidžbe evidentirati u poslovnim knjigama prema vrstama. Također je potrebno u financijskom planu iskazati planirane rashode za usluge promidžbe prema vrstama rashoda.

Rashodi za usluge promidžbe obavljene putem radija i televizije ostvareni su u iznosu 2.608.977,00 kn. Odnose se na usluge zakupa radijskih i televizijskih termina. Aktivnosti oglašavanja provedene su na temelju media plana kojim se planira objavljivanje promidžbenih poruka u određenom razdoblju i na određenom mediju. Media plan je izrađen za razdoblje od 3. do 23. studenog 2007. Predviđena je promidžba u ukupnoj vrijednosti 2.208.713,00 kn od čega 91,0% putem televizije u iznosu 2.001.222,00 kn i 9,0% putem radija u iznosu 207.491,00 kn.

Zakup medijskog prostora obavljao je jedan dobavljač usluga, koji je ispostavio predračun na temelju media plana u iznosu 2.208.716,00 kn. Plaćanje predujmom je preduvjet za oglašavanje političkih stranaka tijekom izborne promidžbe. Koncem prosinca 2007. dostavljeni su računi za obavljene usluge promidžbe u iznosu 2.208.713,00 kn. Usluge promidžbe odnose se na emitiranje televizijskih spotova na Hrvatskoj radio televiziji u iznosu 717.726,00 kn, na Nova televiziji u iznosu 615.618,00 kn, na RTL televiziji u iznosu 667.877,00 kn, te na emitiranje promidžbenih radio spotova na Hrvatskom radiju u iznosu 101.071,00 kn, Narodnom radiju u iznosu 54.074,0 kn i Otvorenom radiju u iznosu 52.347,00 kn. U tijeku revizije dobavljač usluga dostavio je račune televizijskih i radio postaja. Računi televizijskih i radijskih postaja ne glase na dobavljača usluga već na drugu pravnu osobu. Iz čega proizlazi da je dobavljač usluga, naručio usluge od druge pravne osobe.

Tijekom lipnja 2006. istom dobavljaču usluga plaćeno je predujmom za usluge oglašavanja knjige Ostvarenja u iznosu 251.747,00 kn. Usluge oglašavanja odnose se na objave televizijskog spota na Hrvatskoj radio televiziji, objave oglasa u dnevnim novinama i objave oglasa na radio stanicama. Također, su plaćeni računi spomenutog dobavljača usluga za emitiranje promidžbenih radio spotova na radio postajama u Dubrovniku, Puli, Županji, Karlovcu, Grubišnom Polju i Daruvaru u iznosu 13.162,00 kn.

S dobavljačem usluga nije zaključen ugovor, već su plaćanja obavljanja na temelju računa, Državni ured za reviziju je mišljenja da je naročito kod nabave usluga i roba veće vrijednosti, potrebno zaključiti ugovor u pisanoj formi u svrhu potpunog određivanja međusobnih prava i obveza ugovornih strana, te kako bi ovlaštena osoba nakon što su usluge obavljene mogla ovjeriti da su usluge izvršene u skladu s ugovorom.

Rashodi za promidžbeni materijal ostvareni su u iznosu 888.754,00 kn. Promidžbeni materijal nabavljan je od više dobavljača. Promidžbeni materijal odnosi se na tiskani promidžbeni materijal i drugi promidžbeni materijal.

Usluge tiskanog promidžbenog materijala odnose se na brošure, letke, plakate i drugi promidžbeni materijal. Vrijednosno značajnije usluge nabavljene od jednog dobavljača u iznosu 418.720,00 kn.

Drugi promidžbeni materijal plaćen je prema računima primljenim od više dobavljača u iznosu 470.034,00 kn. Nabavljene su različite vrste promidžbenog materijala, primjerice, papirnate maramice u iznosu 88.128,00 kn, upaljači, olovke, kape, majice i naljepnice u iznosu 133.291,00 kn, naljepnice u iznosu 58.438,00 kn, vezice za mobitel u iznosu 51.545,00 kn, kemijske olovke u iznosu 54.644,00 kn, lepeze u iznosu 51.118,00 kn, magneti u iznosu 15.250,00 kn, olovke u iznosu 10.483,00 kn, zastave u iznosu 7.137,00 kn i drugi promidžbeni materijal.

Rashodi za usluge promidžbe na javnim površinama ostvareni su u iznosu 1.474.639,00 kn. Plaćeni su na temelju računa primljenih od više dobavljača. Vrijednosno značajniji rashodi, odnose se na usluge zakupa slobodnih oglasnih površina od jednog dobavljača u iznosu 1.050.005,00 kn. Na temelju dostavljene ponude, dobavljaču za zakup slobodnih oglasnih površina uplaćen je predujam u iznosu 1.050.005,00 kn. Koncem prosinca 2007. u skladu s ranije dostavljenom ponudom, ispostavljeni su računi za usluge zakupa u iznosu 1.050.005,00 kn. Odnose se na usluge zakupa reklamnih površina u iznosu 749.998,00 kn, te usluge zakupa svjetlećih reklama u iznosu 300.007,00 kn.

Za oglašavanje na javnim površinama plaćen je predujam dobavljaču usluge u iznosu 194.749,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Usluge oglašavanja na javnim površinama obavljene su u razdoblju od 16. do 29. kolovoza 2007. Dostavljen je račun u visini uplaćenog predujma u iznosu 194.749,00 kn.

Jednom dobavljaču usluga plaćene su usluge oglašavanja na javnim površinama na više mjesta na području Republike Hrvatske u iznosu 120.337,00 kn.

U rujnu 2007. s izvršiteljem usluge zaključen je ugovor o pružanju usluga oglašavanja putem sustava, koji je postavljen u prodajnom centru u Zagrebu u razdoblju od 23. listopada do 25. studenoga 2007., u cilju provođenja predizborne kampanje. Ugovoreno je plaćanje predujma u iznosu 48.800,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Koncem listopada uplaćen je predujam. U prosinca 2007. dostavljen je račun za obavljene usluge u ugovorenom iznosu.

Rashodi za usluge tiskanja knjige ostvareni su u iznosu 345.260,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Izvršitelj usluga tiska i dorade knjige Ostvarenja i Stranka zaključili su ugovor i dodatak ugovoru u svibnju i lipnju 2007. Ugovoreno je da Stranka kao nakladnik grafički obradi i pripremi stranice knjige, te ih dostavi u elektronskom obliku izvršitelju usluge tiskanja. Ugovorena je cijena usluge za 20 000 primjeraka u iznosu 17,26 kn s porezom na dodanu vrijednost po knjizi. Plaćanje je ugovoreno predujmom prije obavljanja usluge tiskanja u iznosu 345.260,00 kn. U skladu sa zaključenim ugovorom nakon što je obavljena usluga tiskanja, ispostavljen je račun za 20 000 primjeraka knjige u iznosu 345.260,00 kn.

Rashodi za druge usluge ostvareni su u iznosu 915.232,00 kn. Odnose se na plaćanje usluga inozemnom dobavljaču u iznosu 213.120,00 kn, monitoring medija u iznosu 68.653,00 kn, praćenje i usluge promidžbe u iznosu 58.660,00 kn, organizaciju skupa Stranke na Bjelolasici u iznosu 132.233,00 kn, oslikavanje vozila u iznosu 73.444,00 kn, komunikacijsku obradu izborne platforme u iznosu 30.500,00 kn i druge usluge u iznosu 338.622,00 kn.

Na temelju računa koji je ispostavio inozemni dobavljač plaćeno je 213.120,00 kn u protuvrijednosti 24.000 EUR. Na računu u opisu je navedeno da se plaća prvi dio ukupno ugovorene vrijednosti usluga. Iz računa dobavljača nije vidljivo koje su promidžbene usluge obavljene, a u tijeku revizije nije dostavljen na uvid zaključeni ugovor o obavljanju promidžbenih usluga.

U skladu s odredbama članka 9. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranih knjigovodstvenim ispravama, Isprava za knjiženje je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj.

Državni ured za reviziju nalaže knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama obavljati na temelju vjerodostojnih, istinitih, urednih i prethodno kontroliranih knjigovodstvenih isprava.

Rashodi za usluge monitoringa medija izvršeni su u iznosu 68.653,00 kn. U siječnju 2004. s izvršiteljem usluga zaključen je ugovor o izvršavanju usluga monitoringa medija. Ugovorena je selekcija i obrada objava iz tiskovina Republike Hrvatske na temu Stranke – svako spominjanje, stručni članci, istaknute osobe, saborski zastupnici, aktivnosti interesnih odbora, radnih tijela i podružnica, te distribucija selektivnih tiskovnih objava putem zaštićene web stranice i ispisa selektivnih objava na ugovoreni način i određenim rokovima, te druge teme po pismenom zahtjevu naručitelja. Vrijednost usluga monitoringa proizlazi iz cjenika izvršitelja usluge monitoringa. U travnju 2005. s izvršiteljem usluga monitoringa zaključen je dodatak ugovoru kojim je ugovorena cijena dodatnog ispisa članaka u iznosu 1,00 kn po pojedinom članku. U 2007. izvršitelj usluge monitoringa za obavljene usluge ispostavio je račune u skladu s ugovorenim cijenama prema službenom cjeniku u ukupnom iznosu 161.757,00 kn s porezom na dodanu vrijednost, od čega je 68.653,00 kn evidentirano na uslugama promidžbe, a 93.104,00 kn je evidentirano na rashodima za dnevni tisak. Rashode u iznosu 93.104,00 kn trebalo je evidentirati na računu promidžbe, a ne na računu za dnevni tisak.

Usluge promidžbe treba evidentirati na propisanim računima iz računskog plana u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

U prosincu 2006. s izvršiteljem usluge, zaključen je ugovor o promidžbenim aktivnostima na području Slavonije i Baranje. Ugovoreno je kontinuirano praćenje aktivnosti predstavnika Stranke uz stvaranje audio i video zapisa i obavljanje drugih oblika promidžbe, prema nalogu tajnika i drugih predstavnika Stranke. Nadalje, ugovoreno je plaćanje mjesečne naknade u iznosu 4.880,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Za obavljene usluge tijekom 2007. izvršitelju usluga promidžbe plaćeno je 58.660,00 kn.

Koncem lipnja 2007. zaključen je ugovor o poslovnoj suradnji između Stranke i izvoditelja usluga. Predmet ugovora je komunikacijska obrada izborne platforme. Ugovorena je cijena usluge u iznosu 30.500,00 kn s uključenim porezom na dodanu vrijednost. Plaćanje je obavljeno u ugovorenom iznosu.

- Rashodi za usluge oglašavanja u tisku

Rashodi za usluge oglašavanja u tisku ostvareni su u iznosu 744.523,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi se odnose na obavljenju uslugu oglašavanja u dnevnom tisku. Na temelju ispostavljenih računa dobavljača plaćene su usluge oglašavanja tijekom srpnja, kolovoza, listopada i studenoga 2007. u iznosu 716.466,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Također, su plaćeni oglasi u drugim tiskovinama.

- Rashodi za usluge telefona i pošte

Rashodi za usluge telefona i pošte ostvareni su u iznosu 510.006,00 kn. Odnose se na plaćanja prema računima dobavljača za izvršene poštanske i telefonske usluge.

- Rashodi za usluge najma

Rashodi za usluge najma ostvareni su u iznosu 171.407,00 kn. Odnose se na usluge najma dvorane u iznosu 113.854,00 kn, umjetnina u iznosu 25.200,00 kn, opreme u iznosu 22.196,00 kn, te poslovnog prostora u iznosu 10.157,00 kn.

Usluge najma dvorane odnose se na najam dvorane u Domu sportova, dvorane Vatroslav Lisinski i drugih prostora u Zagrebu za održavanje skupova Stranke. Stranka i zakupodavac zaključili su ugovor o zakupu sportske dvorane u objektu Dom sportova u Zagrebu na dan 20. listopada 2007. za održavanje konvencije Stranke. Ugovorena je zakupnina u iznosu 36.600,00 kn s uključenim porezom na dodanu vrijednost. Plaćanje je izvršeno u skladu s ugovorom.

Stranka i koncertna dvorana Vatroslav Lisinski zaključili su ugovor o korištenju prostora koncertne dvorane na dan 3. lipnja 2007. za izvještajni sabor Stranke. Ugovorena je cijena usluge u iznosu 32.205,00 kn. Plaćanje je izvršeno u skladu s ugovorom. Usluge najma male dvorane Vatroslav Lisinski u veljači i svibnju 2007. plaćene su u iznosu 16.880,00 kn.

Najam umjetnina odnosi se na plaćanje posudbe 12 umjetnina u vlasništvu Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu na temelju ugovora o posudbi umjetnina. Umjetnine su izložene u poslovnom prostoru Stranke.

Najam opreme odnosi se na najam video opreme za skup u dvorani Vatroslav Lisinski u lipnju 2007.

Poslovni prostor na tri lokacije (Kneza Mislava 6 i 10 i Tomićeva ulica 2) stranka je dobila na korištenje od Grada Zagreba. Plaćanja su obavljana na temelju računa u iznosu 10.157,00 kn.

- Rashodi za prijevozne usluge

Rashodi za prijevozne usluge ostvareni su u iznosu 170.253,00 kn. Odnose se na prijevozne usluge u cestovnom prometu u iznosu 105.501,00 kn, usluge prijevoza u zračnom prometu u iznosu 63.030,00 kn i usluge taxi prijevoza u iznosu 1.722,00 kn.

Prijevozne usluge u cestovnom prometu odnose se na usluge najma minibusa tijekom izborne promidžbe i usluge prijevoza članova autobusom na konvenciju i skupove Stranke.

- Rashodi za usluge studentskog servisa

Rashodi za usluge studentskog servisa ostvareni su u iznosu 141.934,00 kn. Odnose se na plaćanja Studenskom centru u Zagrebu na temelju zaključenih ugovora o djelu. Plaćanja se odnose na obavljanje administrativnih poslova u iznosu 25.861,00 kn i poslova u pozivnom centru Stranke u iznosu 116.073,00 kn.

- Rashodi za grafičke usluge

Rashodi za grafičke usluge ostvareni su u iznosu 96.677,00 kn. Odnose se na plaćanje prema računima dobavljača za tisak brošura, plakata i pozivnica, presnimavanje, prijenos sabora Stranke na internetu, ispitivanje javnog mišljenja, izradu pečata i drugo.

- Rashodi za usluge tekućeg održavanja

Rashodi za usluge tekućeg održavanja ostvareni su u iznosu 72.500,00 kn. Odnose se na usluge održavanja telefonske centrale, informatičke opreme i vozila.

- Knjigovodstvene usluge

Knjigovodstvene usluge ostvarene su u iznosu 62.940,00 kn. Odnose se na plaćanja za obavljene usluge vođenja knjigovodstva za Stranku i društvo u vlasništvu Stranke.

- Rashodi za komunalne usluge

Rashodi za komunalne usluge ostvareni su u iznosu 39.644,00 kn. Odnose se na plaćanja komunalnih usluga prema računima dobavljača i na emitiranje promidžbenih poruka u radijskim emisijama u iznosu 16.470,00 kn.

- Druge usluge

Rashodi za druge nespomenute usluge ostvareni su u iznosu 170.539,00 kn. Odnose se na usluge ispitivanja javnog mišljenja u iznosu 146.400,00 kn, komunikacijsku obradu izbornog programa u iznosu 15.250,00 kn i druge usluge u iznosu 8.889,00 kn.

U srpnju 2007. zaključen je ugovor o poslovnoj suradnji između Stranke i izvršitelja usluga ispitivanja javnog mišljenja u istraživačkom projektu Političke preferencije u deset izbornih jedinica. Ugovorena je cijena usluge u iznosu 120.000,00 kn uvećana za porez na dodanu vrijednost. Plaćanje je izvršeno u skladu s ugovorom u iznosu 146.400,00 kn.

6.2. Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene planirani su u iznosu 1.380.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 1.418.912,00 kn.

Rashodi za zaposlene u Središnjem uredu iznose 972.899,00 kn odnose se na neto plaće u iznosu 595.926,00 kn, doprinose za mirovinsko osiguranje u iznosu 166.060,00 kn, doprinose za zdravstveno osiguranje u iznosu 128.696,00 kn, doprinose za zapošljavanje u iznosu 14.115,00 kn, te porez na dohodak i prirez u iznosu 68.102,00 kn. Obračun i uplata doprinosa iz i na plaće, te poreza i prireza obavljena je u skladu s važećim propisima.

Uvjeti rada, prava i obveze zaposlenika i poslodavca, te ostvarivanje materijalnih prava i organizacija rada provode se na temelju odredbi Zakona o radu i zaključenih ugovora o radu. Radni odnos zaposlenik zasniva, zaključivanjem ugovora o radu na neodređeno radno vrijeme, za rad osam sati dnevno, odnosno 168 sati mjesečno. Koncem 2007. Stranka je zapošljavala 26 zaposlenika, od čega dvanaest u Središnjem uredu.

Na temelju odluke glavnog tajnika određena je visina najniže neto plaće za poslove vježbenika u iznosu 2.790,00 kn i najviše neto plaće za poslove stručnog suradnika u iznosu 7.000,00 kn. U skladu s odredbama članka 88. Zakona o radu ako osnove i mjerila za isplatu plaće nisu uređeni kolektivnim ugovorom, poslodavac koji zapošljava više od 20 zaposlenika, dužan ih je utvrditi pravilnikom o radu.

Državni ured za reviziju nalaže donošenje pravilnika o radu kojim će se urediti sustav nagrađivanja zaposlenika na način da se odredi osnovna bruto plaća, te pripadajući koeficijenti složenosti za pojedino radno mjesto ovisno o stručnosti, radnom iskustvu i drugim specijalističkim znanjima. Također se nalaže pravilnikom o radu urediti organizaciju rada, postupak i mjere za zaštitu dostojanstva zaposlenika i druga pitanja vezana za rad u stranci u skladu s odredbama Zakona o radu.

6.3. Nematerijalni rashodi

Nematerijalni rashodi planirani su u iznosu 1.610.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 2.085.000,00 kn. Nematerijalni rashodi ostvareni u Središnjem uredu iznose 1.655.903,00 kn ili 79,4% ukupnih nematerijalnih rashoda. Odnose se na naknade za službena putovanja i putne troškove u iznosu 953.428,00 kn, reprezentaciju u iznosu 543.451,00 kn, rashode za usluge platnog prometa u iznosu 115.729,00 kn, premije osiguranja u iznosu 20.469,00 kn, druge naknade zaposlenima u iznosu 13.355,00 kn, članarine udrugama i društvima u iznosu 5.870,00 kn, te porez na cestovna vozila i takse u iznosu 3.601,00 kn.

Naknade za službena putovanja i putne troškove ostvarene su u iznosu 953.428,00 kn. Odnose se na dnevnice za službena putovanja u zemlji u iznosu 908.504,00 kn i druge naknade za službena putovanja u iznosu 44.924,00 kn. U okviru drugih naknada za službena putovanja u iznosu 44.924,00 kn iskazani su troškovi goriva u iznosu 34.380,00 kn, cestarine u iznosu 7.472,00 kn i noćenja u iznosu 3.072,00 kn.

U 2007. dnevnice za obavljena službena putovanja su obračunane i iskazane u okviru rashoda za službena putovanja i putne troškove u iznosu 908.504,00 kn od čega je tijekom godine isplaćeno 491.494,00 kn, a na obvezama je evidentirano 417.010,00 kn za dnevnice obračunane tijekom predizborne kampanje.

U okviru isplaćenih dnevnica za službena putovanja u zemlji u iznosu 491.494,00 kn, vrijednosno značajniji iznos 452.370,00 kn, odnosi se na dnevnice ispaćene polaznicima nastave i seminara Političke akademije Stranke. U razdoblju od konca ožujka 2007. do početka studenoga 2007. organizirano je više seminara na različite teme diljem Republike Hrvatske. Seminari su održani neradnim danom subotom i nedjeljom u vremenu od osam do 20 sati. Na temelju popisa sastavljenog za polaznike seminara, dnevnice su isplaćene u iznosu 170,00 kn po polazniku, bez popunjavanja putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju rashodi i drugi podaci navedeni na putnom nalogu.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o porezu na dohodak, neprofitna ustanova kao isplatitelj može neoporezivo do propisanih iznosa, nadoknaditi rashode nastale za putovanje u okviru djelatnosti neprofitne organizacije, fizičkim osobama koje nisu zaposlenici, niti obavljaju samostalnu djelatnost uz naknadu. Također, prema odredbama članka 14. stavka 2. Pravilnika o porezu na dohodak propisano je da se dnevnice, naknade prijevoznih troškova, naknade korištenja privatnog vozila u službene svrhe i troškovi noćenja obračunavaju na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju rashodi i drugi podaci navedeni na putnom nalogu.

Rashodi za gorivo isplaćivani su na osnovi računa dobavljača. Za korištenje automobila u službene svrhe nisu popunjavani putni nalozi.

U svim slučajevima u kojima se isplaćuje naknada za korištenje automobila u službene svrhe potrebno je osigurati slijedeće evidencije:

- pri korištenju službenog ili privatnog automobila u svrhe službenog putovanja, u putnom nalogu se uz ostale obvezne elemente putnog naloga za službeno putovanje iskazuje i početno stanje brojila, te završno stanje brojila nakon povratka s puta,
- ako se službeni ili privatni automobil koristi za službene svrhe u mjestu, odnosno naselju (loko vožnja) osoba koja koristi automobil treba voditi evidenciju za obračun naknade za korištenje automobila koja sadrži podatke o automobilu, vrijeme korištenja automobila, broj prijeđenih kilometara, izvješće o radu, početno i završno stanje brojila.

Državni ured za reviziju nalaže naknade za službena putovanja priznavati na temelju popunjenih putnih naloga i priloženih isprava u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak.

Rashodi za reprezentaciju ostvareni su u iznosu 543.451,00 kn. Odnose se na konzumaciju pića i hrane u iznosu 494.191,00 kn, te promidžbeni materijal u iznosu 49.260,00 kn. U okviru rashoda za konzumacije hrane i pića vrijednosno značajniji rashodi ostvareni su od jednog dobavljača za usluge opskrbe pripremljene hrane i pića u iznosu 328.841,00 kn.

Odnose se na pripremu hrane i pića prilikom održavanja konvencije Stranke u iznosu 250.234,00 kn, organiziranje kongresa Europskih liberalnih, demokratskih, reformskih stranaka u iznosu 53.671,00 kn, skupštine mladih Stranke u iznosu 12.578,00 kn i drugo.

Račun za promidžbeni materijal plaćen je u iznosu 49.260,00 kn s uključenim porezom na dodanu vrijednost za 313 komada kravata.

Rashodi za usluge platnog prometa ostvareni su u iznosu 115.729,00 kn. Odnose se na kamate na kratkoročni i dugoročni kredit u iznosu 81.250,00 kn i naknade za obavljene usluge platnog prometa u iznosu 34.479,00 kn.

U okviru premija osiguranja u iznosu 20.469,00 kn evidentirane su premije osiguranja za vozila u iznosu 15.750,00 kn, te premije osiguranja nekretnina i umjetnina u iznosu 4.719,00 kn.

Druge naknade zaposlenima u iznosu 13.355,00 kn, odnose se na naknade za regres u iznosu 11.000,00 kn isplaćene u iznosu 1.000,00 kn po zaposleniku, te naknade za prijevoz na posao i s posla u iznosu 2.355,00 kn. Naknade prijevoza na posao i s posla isplaćivane su u visini stvarnih troškova prema cijeni karte javnog prijevoza.

6.4. Rashodi za transfere

Rashodi za transfere ostvareni su u iznosu 1.080.232,00 kn. Odnose se na prijenose sredstava za izbore i redovan rad županijskih organizacija i podružnica.

Prema odluci predsjedništva iz 2005. za redovito održavanje stranačkih aktivnosti u županijskim organizacijama osigurava se financijska potpora ovisno o mogućnostima Središnjeg ureda i potrebama županijskih organizacija. Visinu potpore i razdoblje odobravanja potpore određuje glavni tajnik u dogovoru s županijskim predsjednicima. Sredstva su uglavnom doznačavana županijskim organizacijama u iznosu 3.000,00 kn mjesečno. U knjigovodstvu transferi se evidentiraju na temelju izvoda. Potrebno je sredstva doznačavati na temelju knjigovodstvene isprave potpisane od strane ovlaštene osobe. U skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija unos svih podataka u poslovne knjige temelji se na urednim i vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama. Knjigovodstvena isprava jest pisani dokaz o nastalom poslovnom događaju, a služi kao podloga za unošenje podatka u poslovne knjige i kontrolu poslovanja.

Državni ured za reviziju nalaže knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama obavljati u skladu s odredbama članka 9. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

6.5. Drugi rashodi

Drugi rashodi planirani su u iznosu 250.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 1.053.430,00 kn. Od ukupno ostvarenih drugih rashoda na rashode Središnjeg ureda odnosi se 873.927,00 kn ili 83,0%.

Drugi rashodi ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 873.927,00 kn. Odnose se na potpore i donacije u iznosu 414.904,00 kn, financijske rashode u iznosu 189.940,00 kn, izvanredne rashode u iznosu 156.291,00 kn, rashode za dnevni tisak i stručnu literaturu u iznosu 100.187,00 kn, rashode leasinga u iznosu 11.489,00 kn i druge rashode 1.116,00 kn.

U okviru rashoda za potpore i donacije u iznosu 414.904,00 kn, vrijednosno najznačajnija je donacija jednoj udruzi u iznosu 390.624,00 kn. Tijekom 2007. s jednom udrugom za promicanje njezine djelatnosti, odnosno za razvoj civilnog društva zaključeno je šest ugovora o donaciji na temelju kojih su doznačena sredstva za promicanje djelatnosti udruge u ukupnom iznosu 390.624,00 kn. Prema odredbama članka 2. ugovora o donaciji, udruga je donatora (Stranku) trebala redovito obavještavati o načinu trošenja sredstava donacije, a što nije učinjeno. Za slučaj spora između ugovornih strana određeno je rješavanje putem nadležnog suda u Zagrebu.

Državni ured za reviziju nalaže pribaviti izvješće o načinu korištenja sredstava donacije, zaključivati ugovore o donaciji u kojima će biti određena namjena utroška sredstava, te kontrolirati trošenje sredstava putem pisanog izvješća i dokumentacije o utrošenim sredstvima. Također, za slučajeve nepodnošenja izvješća ili nenamjenskog korištenja sredstava predlaže se ugovoriti da su korisnici donacija dužni vratiti primljena sredstva uz obračunane zatezne kamate.

Sredstva u iznosu 24.280,00 kn doznačena su športskom društvu, kulturno umjetničkom društvu, zakladi Ana Rukavina i drugim udrugama.

U okviru financijskih rashoda u iznosu 189.940,00 kn, evidentirane su obračunane i uplaćene kamate po odobrenom kratkoročnom kreditu u iznosu 106.817,00 kn, dugoročnom kreditu u iznosu 75.559,00 kn, najam vozila u iznosu 2.104,00 kn i drugo u iznosu 5.460,00 kn.

Izvanredni rashodi ostvareni su u iznosu 156.291,00 kn. Odnose se na isplate po sudskim presudama u iznosu 123.384,00 kn, ovrhe provedene nad podružnicama Stranke zbog neplaćanja računa za utrošenu energiju i komunalne usluge u iznosu 31.147,00 kn, te kazne u iznosu 1.760,00 kn.

Rashodi po sudskim presudama ostvareni su u iznosu 123.384,00 kn. Odnose se na povrat kratkoročne pozajmice u iznosu 82.607,00 kn, isplatu neisplaćenih plaća zaposlenici Stranke s kojom je raskinut ugovor o radu u iznosu 20.931,00 kn, te razne obveze koje nisu podmirene u roku dospijeca u ukupnom iznosu 19.846,00 kn.

U svibnju 2001. podružnica Stranke zaključila je s pravnom osobom iz Pule ugovor o kratkoročnoj pozajmici. Ugovorena je pozajmica u iznosu 40.000,00 kn s rokom dospijeca 13 mjeseci, te kamata u visini 12,0% godišnje. Predviđen je povrat pozajmice uz plaćanje kamate u ukupnom iznosu 46.650,00 kn putem uplate mjesečnih obroka u iznosu 3.588,00 kn. Za slučaj zakašnjenja, ugovorena je zakonska zatezna kamata. Za osiguranje povrata zajma, predana je bjanko zadužnica na ugovoreni iznos pozajmice. S obzirom da zajam nije vraćen, proveden je postupak prisilne naplate duga putem nadležnog državnog odvjetništva, te je provedena ovrha nad raspoloživim novčanim sredstvima u iznosu 82.607,00 kn.

Prijašnjoj zaposlenici Stranke s kojom je raskinut ugovor o radu, na temelju odluke predsjedništva gradske organizacije Grada Zagreba u skladu s prijedlogom odvjetničkog ureda doznačene su neisplaćene plaće uz obračun pripadajućih zakonskih kamata u iznosu 20.931,00 kn.

Rashodi leasinga u iznosu 11.489,00 kn, odnose se na plaćanje financijskog leasinga za osobno vozilo. U prosincu 2002. Libra je zaključila ugovor o financijskom leasingu vozila marke Renault scenic expression 1,9 u trajanju pet godina.

Utvrđena je nabavna vrijednost vozila u kunskoj protuvrijednosti 18.259,84 EUR, te plaćanje najma obročno, tijekom 60 mjeseci u kunskoj protuvrijednosti 346,75 EUR s porezom na dodanu vrijednost uz godišnju kamatnu stopu u visini 8,99%. Tijekom 2007., u skladu s zaključenim ugovorom dobavljač je ispostavio račune za leasing vozila s obračunanom zateznom kamatom i troškovima opomene zbog nepravovremene uplate ugovorenih obroka od čega je na računu financijskog najma evidentirano 11.489,00 kn, a na računu zateznih kamata 2.104,00 kn. Tijekom 2007. u cijelosti su podmirene obveze s osnove financijskog najma.

U okviru rashoda za dnevni tisak i stručnu literaturu u iznosu 100.187,00 kn evidentirani su rashodi za usluge promidžbe u iznosu 82.508,00 kn, te dnevni i tjedni tisak u iznosu 17.679,00 kn.

7. DRUŠTVO U VLASNIŠTVU STRANKE

Prema odredbama članka 84. Statuta u svrhu osiguranja materijalno-financijske osnovice za rad, Stranka može osnovati poduzeće samostalno ili s drugim osobama. Društvo Hanas d.o.o. osnovano je u prosincu 2005. Jedini osnivač društva je Stranka. Temeljni kapital društva je 24.800,00 kn. Djelatnost društva je izdavačka djelatnost, trgovina na veliko i posredovanje u trgovini, trgovina na malo, istraživanje tržišta, ispitivanje javnog mijenja, promidžba i tajničke djelatnosti. Za društvo koje se bavi gospodarskom djelatnošću organizirano je zasebno knjigovodstvo.

Društvo tijekom 2007. nije obavljalo djelatnost za koju je registrirano. Prema računu dobiti i gubitka društvo je u 2007. ostvarilo prihode u iznosu 4,00 kn, a rashode u iznosu 54.666,00 kn. Gubitak financijske godine iznosi 54.662,00 kn. Prema bilanci na dan 31. prosinca 2007. ukupna aktiva iznosi 2.373.280,00 kn i odnosi se na dugotrajnu imovinu u iznosu 31.432,00 kn, kratkotrajnu imovinu u iznosu 620.569,00 kn i gubitak iznad visine kapitala u iznosu 1.721.279,00 kn. Ukupna pasiva u iznosu 2.373.280,00 kn odnosi se na kratkoročne obveze.

S obzirom da društvo tijekom 2007. nije obavljalo djelatnost za koju je osnovano, Državni ured za reviziju predlaže preispitati opravdanost postojanja društva.

8. NALAZ

Računovodstveno poslovanje i planiranje

- 1.1. Financijski plan za 2007. donesen je u siječnju 2007. U skladu s odredbama Statuta, središnji odbor trebao je usvojiti financijski plan na temelju prijedloga predsjedništva. Financijski plan nije sveobuhvatan. Planirano je ostvarenje pojedinih prihoda i rashoda. Potrebno je sastaviti potpuni financijski plan kojim će biti planirani prihodi i rashodi prema računima iz računskog plana kako bi bila moguća usporedba planiranih i izvršenih rashoda. Također, financijskim planom treba planirati prihode i rashode prema godišnjem programu rada koji treba sadržavati pojedinačno planirane aktivnosti i zadatke, te potrebna financijska sredstva za njihovo izvršenje.

U Središnjem uredu vode se propisane poslovne knjige. Organizacijske jedinice (županijske organizacije i podružnice) koje imaju otvorene podračune vode poslovne knjige samostalno. Pojedinačno vođene poslovne knjige Središnjeg ureda i organizacijskih jedinica se ne objedinjavaju, odnosno knjigovodstvene evidencije ne osiguravaju podatke za Stranku kao cjelinu.

Sastavljeni su objedinjeni financijski izvještaji koji nisu potpuni jer ne sadrže podatke za Stranku u cjelini.

Stranka kao neprofitna organizacija bila je obvezna za 2007. voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija i Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija. Od 1. siječnja 2008. Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u kojima osigurava podatke za organizaciju kao cjelinu u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija donesene u siječnju 2008.

U objedinjenoj bilanci na dan 31. prosinca 2007. iskazana je vrijednost imovine te obveza i izvora vlasništva u iznosu 1.691.200,00 kn. Imovina se odnosi na dugotrajnu imovinu u iznosu 367.311,00 kn i na kratkotrajnu imovinu u iznosu 1.323.889,00 kn. Obveze i izvore financiranja čine kratkoročne obveze u iznosu 4.206.848,00 kn i negativni izvori financiranja u iznosu 2.515.648,00 kn. Saldo fonda je negativan u iznosu 2.767.107,00 kn. U bilanci na dugotrajnoj imovini nije iskazana vrijednost osobnih automobila. Također, nije iskazana vrijednost udjela u društvu u vlasništvu Stranke.

U skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija, neprofitna organizacija je obvezna u svom knjigovodstvu osigurati podatke o stanju i kretanju svih sredstava koja koristi i o izvorima i vrstama tih sredstava.

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže stavke iz računa prihoda i rashoda, a ne sadrže potanju razradu i dopunu podataka iz bilance i računa prihoda i rashoda kako je propisano prema odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

U skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija popis imovine i obveza mora se sastaviti na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Popis imovine i obveza nije sastavljen na kraju godinu, već u tijeku revizije u travnju 2008.

Državni ured za reviziju predlaže financijskim planom rashode planirati prema računima iz računskog plana neprofitnih organizacija, te izraditi program rada u kojem će rashodi biti planirani prema programima odnosno aktivnostima i zadacima. Također, u skladu s odredbama Statuta središnji odbor treba usvojiti financijski plan na temelju prijedloga predsjedništva.

Državni ured za reviziju nalaže ustrojiti knjigovodstvenu evidenciju i sastavljati financijske izvještaje u kojoj se osiguravaju podaci za neprofitnu organizaciju kao cjelinu u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Isto tako, u knjigovodstvu je potrebno osigurati podatke o stanju i kretanju svih sredstava, bilješke uz financijske izvještaje treba sastaviti na način da sadrže razradu i dopunu podataka iz bilance i računa prihoda i rashoda, a na kraju godine obavezno se usklađuje stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

- 1.2. *Stranka prihvaća nalaze Državnog ureda za reviziju. U obrazloženju navodi da financijski plan za 2008. sadrži razradu prema računima iz računskog plana. Također, navodi da je donesena odluka o zadržavanju žiro računa na nivou županija i zatvaranju svih drugih računa. Županijske organizacije će povjeriti vođenje poslovnih knjiga stručnim osobama koje će izrađivati i dostavljati financijske izvještaje u Središnji ured gdje će se sastavljati objedinjeni financijski izvještaji u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Vrijednost osobnih automobila je evidentirana na računima imovine, kao i vrijednost udjela u vlasništvu Stranke. Također, navodi da je sastavljen popis imovine.*

Sustav unutarnjih kontrola

- 2.1. Knjigovodstvene isprave (računi, predračuni, blagajnički izvještaji i drugi) prije unosa u poslovne knjige nisu kontrolirane. Prema odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija prije unosa u poslovne knjige, knjigovodstvena isprava mora se kontrolirati. Kontrolu isprave obavlja osoba ovlaštena za kontrolu istinitosti svake pojedine vrste knjigovodstvene isprave. Knjigovodstvena isprava koje je kontrolirana mora biti takva da neutralna stručna osoba koja nije sudjelovala u poslovnom događaju može iz isprave nedvojbeno zaključiti i bez ikakve sumnje saznati prirodu poslovne promjene. Također, potrebno je osigurati da se iz knjigovodstvenih isprava može nedvojbeno utvrditi svrha rashoda, odnosno da li su financijska sredstva iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne samouprave korištena za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke, u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata politička stranka.

Državni ured za reviziju nalaže prije unosa u poslovne knjige kontrolirati knjigovodstvene isprave na način da neutralna stručna osoba koja nije sudjelovala u poslovnom događaju može iz isprave nedvojbeno zaključiti i bez ikakve sumnje saznati prirodu poslovne promjene.

- 2.2. ***Stranka prihvaća nalaze Državnog ureda za reviziju. U obrazloženju navodi da je Stranka u postupku izrade pečata kojim će se potvrditi kontrola svakog pojedinog dokumenta, kao i priroda poslovne promjene. Isto tako osoba zadužena za unos podataka svojim će parafom potvrditi ispravnost dokumenta s računске strane.***

Prihodi od članarina

- 3.1. Prihodi od članarina planirani su u iznosu 550.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 712.049,00 kn. Prihodi od članarina ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 157.387,00 kn, a u županijskim organizacijama i podružnicama u iznosu 554.662,00 kn.

Prema odredbama Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i dobrovoljnih prihoda u Središnjem uredu vođene su propisane evidencije. U Središnjem uredu sastavlja se evidencija o primitku članarina u kalendarskoj godini za Stranku u cjelini. Sastavlja se na temelju podataka iz evidencija o primitku članarina u svakom mjesecu kalendarske godine koje su dostavile pojedine županijske organizacije i podružnice. Pojedini organizacijski oblici nisu dostavili navedene obrasce, pa evidencija o primitku članarina u kalendarskoj godini nije potpuna. Prema evidenciji o primljenim članarinama u kalendarskoj godini 2007. ukupno je uplaćeno 389.688,00 kn od čega u gotovini 97.025,00 kn, a na žiro račun 292.663,00 kn.

Državni ured za reviziju predlaže internim uputama odrediti koje organizacijske jedinice trebaju popunjavati i u kojem roku dostavljati evidencije o primitku članarina u Središnji ured, kako bi evidencija o primljenim članarinama u kalendarskoj godini bila potpuna.

- 3.2. ***Stranka prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju.***

Prihodi od donacija

- 4.1. Prihodi od donacija planirani su u iznosu 1.700.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 2.880.279,00 kn. Prihodi od donacija odnose se na donacije u iznosu 1.512.517,00 kn, prihode od otpisa obaveza u iznosu 1.328.812,00 kn, te prihode od prodaje knjige u iznosu 38.950,00 kn.

Stranka je vodila evidencije o primitku donacija i izdavala potvrde u skladu s odredbama Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina. Prema evidenciji o primitku dobrovoljnih priloga donacije su uplaćene u iznosu 1.662.997,00 kn od čega se na donacije pravnih osoba odnosi 1.527.397,00 kn, a na donacije fizičkih osoba 135.600,00 kn. Navedeni podaci o uplaćenim donacijama objavljeni su na web stranici Stranke.

Prihodi od donacija evidentirani na računu prihoda od donacija iznose 1.512.517,00 kn. Razlika u odnosu na iznos donacije iskazan u evidenciji o primitku donacija, nastala je jer su pojedine donacije evidentirane na drugim računima prihoda iz računskog plana, dok su na računu prihoda od donacija evidentirani prihodi od otpisa obaveza koji se ne smatraju donacijama u smislu Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata.

Državni ured za reviziju je mišljenja da je donacije potrebno evidentirati izdvojeno na računu prihoda od donacija predviđenom računskim planom za neprofitne organizacije, te obavljati kontrolu usklađenosti evidentiranih prihoda od donacija u poslovnim knjigama s evidencijama o primitku dobrovoljnih priloga.

4.2. *Stranka prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju.*

Rashodi za usluge

- 5.1. Rashodi za usluge ostvareni su u iznosu 8.595.443,00 kn. U okviru rashoda za usluge najznačajniji su rashodi za usluge promidžbe u iznosu 6.232.862,00 kn ili 72,5% ukupnih rashoda za usluge. Rashodi za usluge promidžbe odnose se na usluge promidžbe obavljene putem radija i televizije u iznosu 2.608.977,00 kn, usluge promidžbe na javnim površinama u iznosu 1.474.639,00 kn, promidžbeni materijal u iznosu 888.754,00 kn, tiskanje knjiga u iznosu 345.260,00 kn, te druge rashode u iznosu 915.232,00 kn.

U okviru rashoda za usluge promidžbe putem radija i televizije vrijednosno najznačajnije su usluge zakupa medijsko prostora. Aktivnosti oglašavanja provedene su na temelju media plana koji je izrađen za razdoblje od 3. do 23. studenog 2007. Zakup medijskog prostora obavljao je jedan dobavljač usluga koji je ispostavio predračun na temelju media plana u iznosu 2.208.716,00 kn. Koncem prosinca 2007. dostavljeni su računi za obavljene usluge promidžbe u iznosu 2.208.713,00 kn. S dobavljačem usluga nije zaključen ugovor, već su plaćanja obavljanja na temelju računa.

Rashodi za druge usluge ostvareni su u iznosu 915.232,00 kn. U okviru rashoda za druge usluge evidentirane su usluge inozemnog dobavljača u iznosu 213.120,00 kn. Na temelju računa koji je ispostavio inozemni dobavljač plaćeno je 213.120,00 kn. Na računu je navedeno da se plaća prvi dio ukupno ugovorene vrijednosti usluga. Iz računa dobavljača nije vidljivo koje su promidžbene usluge obavljene, a u tijeku revizije nije dostavljen na uvid zaključen ugovor o obavljanju promidžbenih usluga.

U skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranih knjigovodstvenim ispravama. Isprava za knjiženje je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj.

Državni ured za reviziju nalaže knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama obavljati na temelju vjerodostojnih i prethodno kontroliranih knjigovodstvenih isprava.

Državni ured za reviziju mišljenja je da je naročito kod nabave usluga i roba veće vrijednosti potrebno zaključiti ugovor u pisanoj formi u svrhu potpunog određivanja međusobnih prava i obveza ugovornih strana, te kako bi ovlaštena osoba nakon što su usluge obavljene mogla ovjeriti da su usluge izvršene u skladu s ugovorom.

5.2. *Stranka prihvaća nalaze Državnog ureda za reviziju.*

Rashodi za zaposlene

- 6.1. Rashodi za zaposlene planirani su u iznosu 1.380.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 1.418.912,00 kn. Rashodi za zaposlene u Središnjem uredu iznose 972.899,00 kn odnose se na neto plaće u iznosu 595.926,00 kn i poreze i doprinose u iznosu 376.973,00 kn. Obračun i uplata doprinosa iz i na plaće, te poreza i prireza obavljen je u skladu s važećim propisima.

Uvjeti rada, prava i obveze zaposlenika i poslodavca, te ostvarivanje materijalnih prava i organizacija rada provode se na temelju odredbi Zakona o radu i zaključenih ugovora o radu. Radni odnos zaposlenik zasniva, zaključivanjem ugovora o radu na neodređeno radno vrijeme, za rad osam sati dnevno, odnosno 168 sati mjesečno. Koncem 2007. Stranka je zapošljavala 26 zaposlenika, od čega dvanaest u Središnjem uredu.

U skladu s odredbama Zakona o radu ako osnove i mjerila za isplatu plaće nisu uređeni kolektivnim ugovorom, poslodavac koji zapošljava više od 20 zaposlenika, dužan ih je utvrditi pravilnikom o radu.

Državni ured za reviziju nalaže donošenje pravilnika o radu kojim će se urediti sustav nagrađivanja zaposlenika na način da se odredi osnovna bruto plaća, te pripadajući koeficijenti složenosti za pojedino radno mjesto ovisno o stručnosti, radnom iskustvu i drugim specijalističkim znanjima. Također se nalaže pravilnikom o radu urediti organizaciju rada, postupak i mjere za zaštitu dostojanstva zaposlenika i druga pitanja vezana za rad u stranci u skladu s odredbama Zakona o radu.

- 6.2. *Stranka prihvaća nalaze Državnog ureda za reviziju. U obrazloženju navodi da je u postupku izrada pravilnika o radu kojim će se definirati uvjeti rada, prava i obveze zaposlenika i poslodavaca kao sustav nagrađivanja određivanjem najniže bruto plaće i koeficijenta složenosti za svako radno mjesto.*

Nematerijalni rashodi

- 7.1. Nematerijalni rashodi planirani su u iznosu 1.610.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 2.085.000,00 kn. Nematerijalni rashodi ostvareni u Središnjem uredu iznose 1.655.903,00 kn odnose se na naknade za službena putovanja i putne troškove u iznosu 953.428,00 kn, reprezentaciju u iznosu 543.451,00 kn, rashode za usluge platnog prometa u iznosu 115.729,00 kn, premije osiguranja u iznosu 20.469,00 kn, druge naknade zaposlenima u iznosu 13.355,00 kn, članarine udrugama i društvima u iznosu 5.870,00 kn, te porez na cestovna vozila i takse u iznosu 3.601,00 kn.

Naknade za službena putovanja i putne troškove ostvarene su u iznosu 953.428,00 kn. Odnose se na dnevnice za službena putovanja u zemlji u iznosu 908.504,00 kn i druge naknade za službena putovanja u iznosu 44.924,00 kn. U okviru drugih naknada za službena putovanja iskazani su rashodi goriva u iznosu 34.380,00 kn, cestarine u iznosu 7.472,00 kn i noćenja u iznosu 3.072,00 kn.

Dnevnice za obavljena službena putovanja u zemlji su isplaćene u iznosu 491.494,00 kn, a na obvezama je evidentirano 417.010,00 kn. U okviru isplaćenih dnevnica za službena putovanja u zemlji u iznosu 491.494,00 kn, vrijednosno značajne su dnevnicе isplaćene polaznicima nastave i seminara Političke akademije u iznosu 452.370,00 kn. Dnevnice su isplaćene na temelju popisa polaznika seminara. Dnevnice je trebalo obračunati na temelju putnih naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju rashodi i drugi podaci navedeni na putnom nalogu.

Za korištenje automobila u službene svrhe nisu popunjavani putni nalozi. U svim slučajevima u kojima se isplaćuje naknada za korištenje automobila u službene svrhe potrebno je osigurati evidencije pri korištenju službenog ili privatnog automobila u svrhe službenog putovanja, te pri korištenju službenog ili privatnog automobila za službene svrhe u mjestu, odnosno naselju.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o porezu na dohodak, neprofitna ustanova kao isplatitelj može neoporezivo do propisanih iznosa, nadoknaditi rashode nastale za putovanje u okviru djelatnosti neprofitne organizacije, fizičkim osobama koje nisu zaposlenici, niti obavljaju samostalnu djelatnost uz naknadu. Također, propisano je da se dnevnicе, naknade prijevoznih troškova, naknade korištenja privatnog vozila u službene svrhe i troškovi noćenja obračunavaju na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju rashodi i drugi podaci navedeni na putnom nalogu.

Državni ured za reviziju nalaže naknade za službena putovanja priznavati na temelju popunjenih putnih naloga i priloženih isprava u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak.

- 7.2. *Stranka prihvaća nalaze Državnog ureda za reviziju. U obrazloženju navodi da se naknade za službena putovanja priznaju isključivo na temelju uredno popunjenih putnih naloga i priloženih isprava u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak.***

Rashodi za transfere

- 8.1. Rashodi za transfere planirani su u iznosu 1.500.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 1.080.232,00 kn. Odnose se na prijenose sredstava za izbore i redovan rad županijskih organizacija i podružnica. Prema odluci predsjedništva iz 2005. za redovito održavanje stranačkih aktivnosti u županijskim organizacijama osigurava se financijska potpora ovisno o mogućnostima Središnjeg ureda i potrebama županijskih organizacija. Visinu potpore i razdoblje odobravanja potpore određuje glavni tajnik u dogovoru s županijskim predsjednicima. Sredstva su uglavnom doznačavana županijskim organizacijama u iznosu 3.000,00 kn mjesečno. U knjigovodstvu transferi se evidentiraju na temelju izvoda. Potrebno je sredstva doznačavati na temelju knjigovodstvene isprave potpisane od strane ovlaštene osobe. U skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija unos svih podataka u poslovne knjige temelji se na urednim i vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama. Knjigovodstvena isprava jest pisani dokaz o nastalom poslovnom događaju, a služi kao podloga za unošenje podatka u poslovne knjige i kontrolu poslovanja.

Državni ured za reviziju nalaže knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama obavljati u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

- 8.2 ***Stranka prihvaća nalaze Državnog ureda za reviziju. U obrazloženju navodi da su korisnici donacije poslali na uvid sve račune o namjenskom korištenju sredstava, a isto tako zatraženo je pismeno izvješće o načinu korištenja sredstava donacije.***

Drugi rashodi

- 9.1. Drugi rashodi planirani su u iznosu 250.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 1.053.430,00 kn. Od ukupno ostvarenih rashoda na rashode Središnjeg ureda odnosi se 873.927,00 kn. Drugi rashodi ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 873.927,00 kn odnose se na potpore i donacije u iznosu 414.904,00 kn, financijske rashode u iznosu 189.940,00 kn, izvanredne rashode u iznosu 156.291,00 kn, rashode za dnevni tisak i stručnu literaturu u iznosu 100.187,00 kn, rashode leasinga u iznosu 11.489,00 kn i druge rashode 1.116,00 kn.

U okviru rashoda za potpore i donacije u iznosu 414.904,00 kn najznačajnija je donacija jednoj udruzi u iznosu 390.624,00. Tijekom 2007. s jednom udrugom za promicanje njezine djelatnosti, odnosno za razvoj civilnog društva zaključeno je 6 ugovora o donaciji na temelju kojih su doznačena sredstva za promicanje djelatnosti udruge u ukupnom iznosu 390.624,00 kn. Prema odredbama članka ugovora o donaciji, udruga je donatora (Stranku) trebala redovito obavještavati o načinu trošenja sredstava donacije, a što nije učinjeno.

Državni ured za reviziju nalaže pribaviti izvješće o načinu korištenja sredstava donacije, zaključivati ugovore o donaciji u kojima će biti određena namjena utroška sredstava, te kontrolirati trošenje sredstava putem pisanog izvješća i dokumentacije o utrošenim sredstvima. Također, za slučajeve nepodnošenja izvješća ili nenamjenskog korištenja sredstava potrebno je ugovoriti da su korisnici donacija dužni vratiti primljena sredstva uz obračunane zatezne kamate.

- 9.2. ***Stranka prihvaća nalaze Državnog ureda za reviziju. U obrazloženju navodi da je u tijeku postupak pripremnih radnji za zatvaranje poduzeća.***

Hrvatska narodna stranka – Liberalni demokrati je politička stranka upisana u registar političkih stranaka od 1990. Stranka se zalaže za razvitak Republike Hrvatske kroz sudjelovanje u stvaranju i oblikovanju političke volje naroda. Stranka je organizirana teritorijalno i funkcionalno. Temeljna organizacijska jedinica je podružnica. Za obavljanje administrativnih, tehničkih i stručnih poslova osnovan je Središnji ured. Stranka djeluje u skladu sa svojim programskih utemeljenjima i odlukama svojih ovlaštenih tijela.

Financijskim planom planirani su prihodi u iznosu 13.000.000,00 kn, a rashodi u iznosu 13.590.000,00 kn. Prihodi su ostvareni u iznosu 15.023.967,00 kn od čega prihodi ostvareni u Središnjem uredu iznose 10.748.974,00 kn, a prihodi ostvareni u županijskim organizacijama i podružnicama iznose 4.274.993,00 kn. Rashodi su ostvareni u iznosu 18.396.407,00 kn od čega rashodi ostvareni u Središnjem uredu iznose 13.679.774,00 kn, a u županijskim organizacijama i podružnicama iznose 4.716.633,00 kn. Manjak prihoda u odnosu na rashode iznosi 3.372.440,00 kn.

U Središnjem uredu vode se propisane poslovne knjige. Prihodi su ostvarivani u skladu s propisima o financiranju političkih stranaka. Na web stranici Stranke objavljeni su podaci o prihodima i rashodima za 2007. i podaci o rashodima izborne promidžbe. Stranka je vodila evidencije i izdavala potvrde o primitku članarina i donacija. Zakonski i drugi propisi su primjenjivani, osim u djelu poslovanja gdje su uočeni pojedini propusti i nepravilnosti. Revizijom uočeni propusti i nepravilnosti odnose se na računovodstveno poslovanje, sustav unutarnjih kontrola, te pojedine rashode.

II. MIŠLJENJE

1. U skladu s odredbama Zakona o državnoj reviziji, obavljena je revizija financijskih izvještaja i poslovanja Hrvatske narodne stranke – Liberalni demokrati za 2007., o čemu je izraženo uvjetno mišljenje.
2. Postupci revizije provedeni su u skladu s revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija - INTOSAI i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.
3. Sljedeći postupci i učinci utjecali su na izražavanje uvjetnog mišljenja:
  - Stranka kao neprofitna organizacija bila je obvezna za 2007. voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija i Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija. Od 1. siječnja 2008. Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija donesene u siječnju 2008. Financijskim planom planirano je ostvarenje pojedinih prihoda i rashoda, a godišnji program rada nije izrađen. Potrebno je sastaviti potpuni financijski plan kojim će biti planirani prihodi i rashodi prema računima iz računskog plana. Također, financijskim planom treba planirati prihode i rashode prema godišnjem programu rada koji treba sadržavati pojedinačno planirane aktivnosti i zadatke, te potrebna financijska sredstva za njihovo izvršenje. Bilješke uz financijske izvještaje ne sadrže potpunu razradu i dopunu podataka iz bilance i računa prihoda i rashoda, a na kraju poslovne godine u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija potrebno je sastaviti popis imovine i obveza (točka 1.1. Nalaza).
  - Dokumenti o poslovnim promjenama, prije njihova knjiženja, podliježu prethodnoj kontroli, koja se sastoji od provjeravanja svakog dokumenta s formalne, računске i suštinske strane. Dokumenti o poslovnim promjenama (računi, predračuni, blagajnički izvještaji i drugi) prije unosa u poslovne knjige nisu kontrolirani. Knjigovodstvene isprave potrebno je kontrolirati prije unosa u poslovne knjige na način da neutralna stručna osoba koja nije sudjelovala u poslovnom događaju može iz isprave nedvojbeno zaključiti i bez ikakve sumnje saznati prirodu poslovne promjene (točka 2.1. Nalaza).
  - Prihodi od članarina planirani su u iznosu 550.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 712.049,00 kn. Prihodi od članarina ostvareni su u Središnjem uredu u iznosu 157.387,00 kn, a u županijskim organizacijama i podružnicama u iznosu 554.662,00 kn. U Središnjem uredu sastavlja se evidencija o primitku članarina u kalendarskoj godini za Stranku u cjelini na temelju podataka iz evidencija o primitku članarina u svakom mjesecu kalendarske godine koje su dostavile pojedine županijske organizacije i podružnice. Pojedini organizacijski oblici nisu dostavili navedene obrasce, pa evidencija o primitku članarina u kalendarskoj godini nije potpuna (točka 3.1. Nalaza).

- Ukupni rashodi za 2007. planirani su u iznosu 13.590.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 18.396.407,00 kn. Odnose se na materijalne rashode u iznosu 12.523.541,00 kn, rashode za zaposlene u iznosu 1.418.912,00 kn, nematerijalne rashode u iznosu 2.085.009,00 kn, transfere u iznosu 1.315.515,00 kn i druge rashode u iznosu 1.053.430,00 kn. Evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama, koji se odnose na rashode za usluge, nematerijalne rashode i rashode za transfere, u pojedinim slučajevima se ne temelji na vjerodostojnim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Također, naknade za službena putovanja potrebno je obračunavati na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju rashodi i drugi podaci navedeni na putnom nalogu. Isprava za knjiženje je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj. (točka 5.1., 7.1. i 8.1. Nalaza).

Prema odredbama članka 7. stavka 3. Zakona o Državnoj reviziji, na ovo Izvješće zakonski predstavnik može staviti prigovor u roku 8 dana od dana njegova primitka.

O prigovoru odlučuje glavni državni revizor.

Prigovor se dostavlja Državnom uredu za reviziju, Zagreb, Tkalčićeva 19.

Ovlašteni državni revizori:

Ines Stegić, dipl. oec.

Irena Ostojčić, dipl. oec.

Izvješće uručeno dana _____

Primitak potvrđuje _____

(žig i potpis)